

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY

ul. Głowackiego 28, 10-448 OLSZTYN ☎ (89) 522-79-00, fax. (89) 522-79-01, e-mail: olwu@up.gov.pl

MONITORING REGIONALNEGO PLANU DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA 2017 ROK W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM

Olsztyn 2018

WSTĘP

„Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2017 rok” (RPDnZ) został przyjęty do realizacji Uchwałą nr 69/1155/16/V Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27.12.2016 r.

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia jest dokumentem o charakterze operacyjnym, służącym określaniu i koordynowaniu polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich w regionie. Kierunki działań na 2017 rok sformułowano w oparciu o analizę sytuacji na regionalnym rynku pracy oraz obowiązujące w tym okresie uwarunkowania prawne i programowe. Zostały one usystematyzowane w formie trzech priorytetów: Priorytet 1 - *Zwiększenie aktywności zawodowej i edukacyjnej mieszkańców województwa, w ramach których określono cele szczegółowe i działania służące ich realizacji*; Priorytet 2 – *Wzmocnienie potencjału regionalnej gospodarki dla wzrostu zatrudnienia*; Priorytet 3 – *Zwiększenie efektywności działań na rzecz rynku pracy*.

Monitoring Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim za 2017 rok będzie służył odpowiedzi na pytanie, w jakim stopniu zostały osiągnięte prognozowane wskaźniki w obszarach poziomu bezrobocia, procentowego udziału wybranych grup osób w ogólnej liczbie bezrobotnych oraz efektywności programów rynku pracy. Przeprowadzony zostanie również monitoring wskaźników wskazanych w RPDnZ na 2017 rok. Wskaźniki te odnoszą się m.in. do aktywności ekonomicznej ludności, dynamiki poziomu i stopy bezrobocia, struktury osób bezrobotnych, przede wszystkim znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a także aktywizacji zawodowej. Ponadto dokument zawiera opis przykładowych działań podejmowanych w poszczególnych priorytetach.

Podstawowym źródłem informacji o wskaźnikach opisujących sytuację na rynku pracy są dane Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie, Urzędu Statystycznego w Olsztynie oraz sprawozdawczość MRPiPS-01 o rynku pracy i MRPiPS-2 o przychodach i wydatkach z Funduszu Pracy. Opis przykładowych inicjatyw, działań sporządzony został w oparciu o informacje Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie, powiatowych urzędów pracy z województwa warmińsko-mazurskiego, a także departamentów Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie oraz Warmińsko-Mazurskiej Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy (WM WK OHP).

1. Realizacja celów określonych w Regionalnym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2017 r.

Mając na względzie uwarunkowania rynku pracy oraz czynniki makroekonomiczne w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2017 rok, zaplanowano osiągnięcie następujących celów:

Prognoza wybranych wskaźników realizacji Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2017 rok

Wyszczególnienie	Zakładana wartość	Wartość osiągnięta na koniec 2017 r.
Utrzymanie poziomu bezrobocia na poziomie nie wyższym niż:	<71,5 tys. osób	60 003
Utrzymanie wskaźnika procentowego udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych na poziomie nie wyższym niż dla:		
- osób do 30 roku życia,	<28,6%	26,2%
- w tym osoby do 25 roku życia	<14,7%	12,7%
- osób powyżej 50 roku życia	<30,0%	28,5%
- długotrwale bezrobotnych	<60,0%	56,1%
Osiągnięcie wskaźnika efektywności programów rynku pracy, finansowanych z Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego na poziomie nie niższym niż:	70,2%	75,9%*

*dane dot.2016 r. Wskaźnik efektywności dla programów realizowanych w 2017 r. dane te dostępne będą w II połowie 2018 roku.

Na koniec grudnia 2017 roku liczba bezrobotnych w województwie wyniosła 60 003 osoby, co oznacza, że osiągnięto zakładaną wartość wskaźnika, przyjętego w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2017 rok. Zrealizowane zostały również pozostałe wskaźniki.

Na koniec 2017 r. odsetek osób do 30 roku życia w rejestrach bezrobotnych, wynosił 26,2%, był więc o 2,4 pkt proc. mniejszy od maksymalnie zakładanej wartości (analogicznie dla młodzieży do 25 r.ż. – 12,7% - mniej o 2,0 pkt proc.)

W przypadku bezrobotnych powyżej 50 roku życia, wartość wskaźnika ukształtowała się na poziomie 28,5%, a więc na poziomie określonym w dokumencie. Założono w nim, że na koniec roku udział procentowy tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych nie powinien przekroczyć 30,0%.

Planowana wartość została osiągnięta także w przypadku osób długotrwale bezrobotnych. Prognozowano, że na koniec 2017 roku ich odsetek w ogólnym bezrobociu osiągnie poziom nie wyższy niż 60,0%. Wg danych statystycznych udział procentowy długotrwale bezrobotnych wyniósł 56,1%.

Efektywność programów rynku pracy finansowanych z Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego określona została na poziomie 75,9%, o 5,7 pkt proc. wyższym niż przewidywana.

2. Uwarunkowania wdrażania Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia

2.1. Uwarunkowania prawne i programowe

Podstawą do realizacji działań w ramach Regionalnego Planu Działań Na Rzecz Zatrudnienia jest Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r., poz. 1065 z późn. zm.), a także inne akty prawne związane z rynkiem pracy.

Uwarunkowania programowe RPDZ na 2017 rok, istotne z punktu widzenia polityki rynku pracy, wynikały z dokumentów strategicznych przyjętych na różnych szczeblach. Szczególne znaczenie miał Krajowy Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2015-2017 oraz strategię wojewódzkie, a wśród nich m.in. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025; Zaktualizowana Strategia Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2025 roku; Strategia polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2020 roku.

Istotne znaczenie dla realizacji polityki rynku pracy w 2017 roku miały również dwa programy operacyjne: Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 oraz Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

2.2. Sytuacja na regionalnym rynku pracy

Rok 2017 był kolejnym okresem spadku poziomu bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim. Od początku roku jego liczba zmniejszyła się o 13,1 tys. osób, tj. o 17,9%. W oparciu o wskaźniki monitoringu RPDnZ, stwierdzić można, iż na rynku pracy kontynuowane były korzystne zmiany z poprzedniego roku¹:

- wzrost wartości wskaźników obrazujących aktywność ekonomiczną ludności Warmii i Mazur: współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 53,8% (o 0,2 pkt proc. większym niż w 2016 roku), wskaźnik zatrudnienia osiągnął wartość 49,9% (wzrost o 0,7 pkt proc.);
- zmniejszał się wskaźnik obrazujący stopę bezrobocia, dotyczy to zarówno bezrobocia rejestrowanego - spadek o 2,5 pkt proc. z 14,2% do 11,7%, jak i bezrobocia rzeczywistego (tj. stopy liczonej wg BAEL) - spadek o 1,2 pkt proc. z poziomu 8,2% w 2016 do 7,0% rok później;
- utrzymywała się przewaga osób wykreślanych z ewidencji bezrobotnych w stosunku do osób zgłaszających się w celu rejestracji w urzędach pracy (różnica wynosiła 13 076 osób), przy niższym niż w roku ubiegłym napływie do bezrobocia (spadek o 12 593 osoby, tj. o 11,0%) oraz niższym o 9 948 osób, tj. o 8,0% odpływie z bezrobocia;
- rosła liczba ofert pracy, w całym roku urzędy pracy dysponowały 64 057 ofertami wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (w odniesieniu do roku poprzedzającego był to wzrost

¹ szczegółowe dane dot. stanu, struktury bezrobocia oraz tendencji i zjawisk zachodzących na regionalnym rynku pracy w roku 2017 r. znajduje się w „Analizie sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2017 roku”

- o 3 812 ofert, tj. o 6,3%). Nieznacznie zwiększył się jednocześnie wskaźnik udziału niesubsydiowanych ofert w ogólnej liczbie ofert pracy z 56,4% do 56,5%;
- w ogólnej strukturze bezrobotnych zmniejsza się odsetek osób do 30 roku życia (spadek o 0,9 pkt proc. do poziomu 26,2%), bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 0,3 pkt proc. do 28,5%) oraz długotrwale bezrobotnych (o 0,6 pkt proc. do wartości 56,1%);

W 2017 roku zwiększyła się również liczba bezrobotnych aktywizowanych przez powiatowe urzędy pracy w ramach zatrudnienia subsydiowanego. W ciągu dwunastu miesięcy skorzystały z niego 14 743 osoby, o 11,4% więcej niż w roku poprzednim. Wzrost liczby uczestników odnotowano w przypadku większości form zatrudnienia subsydiowanego (wyjątek stanowi podjęcie pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenie społeczne). Wzrost ten dotyczył m.in. liczby osób podejmujących działalność gospodarczą przy wsparciu Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego (o 262 osoby, tj. o 18,4%) oraz liczby osób skierowanych na miejsca pracy wspierane Funduszem Pracy powstałych u regionalnych pracodawców (wzrost o 108, tj. o 5,7%). W porównaniu do 2016 roku zwiększyły się wydatki z Funduszu Pracy na promocję zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia i aktywizację bezrobotnych. W 2017 roku przeznaczono na ten cel 237 807,5 tys. zł (przed rokiem 205 868,2 tys. zł). Zwiększyła się również kwota wydatków z Europejskiego Funduszu Społecznego - wzrost o 10 674,3 tys. zł, które w 2017 roku ukształtowały się na poziomie 88 708,6 tys. zł.

Niemniej w 2017 roku na regionalnym rynku pracy wystąpiły również negatywne zmiany:

- pomimo ilościowego spadku osób bezrobotnych odnotowano wzrost procentowego udziału niektórych z grup defaworyzowanych na rynku pracy. Dotyczy to: bezrobotnych z niepełnosprawnościami (wzrost o 0,4 pkt proc. z 6,5% do 6,9%); bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych (wzrost o 0,6 pkt proc. do poziomu 33,3%), bezrobotnych zamieszkałych na wsi (wzrost o 0,2 pkt proc. do wartości 51,3%), bezrobotnych kobiet (udział tej grupy zwiększył się 2,2 pkt proc. z 54,2% do 56,4%);
- zmniejszyła się liczba bezrobotnych podejmujących pracę. W 2017 roku z tego powodu wyrejestrowano z ewidencji urzędów pracy 57 180 osób, o 7 457 osób mniej niż w 2016 roku (spadek o 11,5%). Spadek ten uwarunkowany był zmniejszającą się liczbą osób podejmujących pracę niesubsydiowaną dodatkowymi środkami z urzędu pracy (spadek o 17,4% o 8 962 osoby). Zmniejszył się jednocześnie wskaźnik płynności rynku pracy (stosunek liczby osób podejmujących pracę do nowo zarejestrowanych), który w 2017 r. w regionie wynosił 61,5% - o 0,3 pkt proc. mniej niż przed rokiem.

Zmniejszyła się także liczba uczestników aktywnych form – spadek o 0,5% (65 osób). Różnica ta spowodowana była zmniejszającą się liczbą bezrobotnych biorących udział w pracach społecznie użytecznych (spadek o 757 osób, tj. o 20,8%) oraz przygotowania zawodowego dorosłych (prawie siedmiokrotny spadek o 32 osoby). W tym samym okresie wzrosła natomiast liczba osób skierowanych na staż (wzrost o 612 osób, tj. o 8,5%) oraz szkolenia (o 112 osób, tj. o 5,1%).

2.3. Źródła finansowania

Realizacja zadań, ujętych w Regionalnym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2017 rok, finansowana była głównie ze środków Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Powiatowe urzędy pracy na realizację zadań w województwie, w 2017 roku miały do dyspozycji (po zmianach, jakie zaszły w ciągu roku) środki Funduszu Pracy w łącznej kwocie 262 464,5 tys. zł, w tym na finansowanie:

- programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej 249 792,8 tys. zł. Kwota ta obejmuje środki z przeznaczeniem na:
 - finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej – 190 751,3 tys. zł (w tym na realizację projektów współfinansowanych z EFS)
 - Krajowy Fundusz Szkoleniowy – 6 267,5 tys. zł;
 - refundację pracodawcom/przedsiębiorcom kosztów wynagrodzeń, nagród, składek społecznych skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia – 52 774,0 tys. zł;
- innych zadań fakultatywnych – 12 671,7 tys. zł.

Alokacja środków w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na całą perspektywę finansowa wynosi 71,98 mln Euro, zaś w Ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014-2020 to kwota 145,5 mln Euro.

3. Stopień realizacji założonych celów i efekty działań prowadzonych w wyznaczonych obszarach priorytetowych

Część wdrożeniowa „Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2017 rok w województwie warmińsko-mazurskim” (RPDnZ) została usystematyzowana w formie trzech priorytetów, w ramach których określono cele szczegółowe.

Rysunek 1. Priorytety i cele szczegółowe RPDnZ na 2017 rok

Priorytet I. Zwiększenie aktywności zawodowej i edukacyjnej mieszkańców województwa.

- **Cel szczegółowy I.1.** Wzmacnianie kompetencji osobistych i społecznych mieszkańców, sprzyjających aktywności zawodowej, przedsiębiorczości oraz mobilności na rynku pracy.
- **Cel szczegółowy I.2.** Ułatwianie dostępu do rynku pracy osobom oraz grupom defaworyzowanym.

Priorytet II. Wzmocnienie potencjału regionalnej gospodarki dla wzrostu zatrudnienia.

- **Cel szczegółowy II.1.** Kreowanie nowych oraz utrzymanie istniejących miejsc pracy poprzez wsparcie przedsiębiorczości, w tym w sektorze ekonomii społecznej.
- **Cel szczegółowy II.2.** Zwiększenie adaptacyjności kadr do zmieniających się potrzeb i uwarunkowań regionalnej gospodarki.

Priorytet III. Zwiększenie efektywności działań na rzecz rynku pracy.

- **Cel szczegółowy III.1.** Wzmocnienie instytucji rynku pracy w realizacji aktywnej polityki rynku pracy.
- **Cel szczegółowy III.2.** Rozwój partnerstwa i dialogu społecznego na rzecz wzrostu zatrudnienia i aktywności zawodowej mieszkańców.

Przykładowe działania określone w „Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2017 rok w województwie warmińsko-mazurskim” to zaproponowane rozwiązania, które miały wyznaczyć kierunek działań publicznych służb zatrudnienia i innych instytucji działających w obszarze rynku pracy.

Poniżej przedstawione zostały najważniejsze typy działań zrealizowanych w 2017 roku w ramach wyodrębnionych priorytetów.

PRIORYTET 1

Zwiększenie aktywności zawodowej i edukacyjnej mieszkańców województwa.

Wzmacnianie kompetencji osobistych i społecznych mieszkańców, sprzyjających aktywności zawodowej, przedsiębiorczości oraz mobilności na rynku pracy

- 1) Zapewnienie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy dostępu do informacji o rynku pracy, doradztwa zawodowego, pośrednictwa pracy, a także innych form wsparcia w zakresie poszukiwania pracy, planowania ścieżki kariery zawodowej, przygotowania dokumentów aplikacyjnych, radzenia sobie ze stresem itp.**

Aby zapewnić osobom bezrobotnym, poszukującym pracy oraz pracodawcom dostęp do usług, w tym pośrednictwa pracy, usługi realizowane przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy są prowadzone nieodpłatnie, zgodnie z zasadami:

- ⇒ dostępności usług dla poszukujących pracy oraz dla pracodawców;
- ⇒ dobrowolności - oznaczającej wolne od przymusu korzystanie z usług pośrednictwa pracy;
- ⇒ równości - oznaczającej obowiązek udzielania wszystkim bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w znalezieniu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie lub orientację seksualną;
- ⇒ jawności - oznaczającej, że każde wolne miejsce pracy zgłoszone do urzędu pracy jest podawane do wiadomości bezrobotnym i poszukującym pracy.

Dostęp do informacji o rynku pracy oraz możliwościach i zakresie pomocy określonej w ustawie świadczonej bezrobotnym, powiatowe urzędy pracy zapewniają m.in. poprzez poradnictwo zawodowe, świadczone w formie porady grupowej i indywidualnej. Tego typu działania realizowane były w 2017 roku przez wszystkie powiatowe urzędy pracy. Na spotkania te zapraszani byli również przedstawiciele innych instytucji, działających na rynku pracy, dzięki temu, klienci urzędu mogli zdobyć kompletne informacje na temat wielu działań aktywizacyjnych, realizowanych na terenie powiatu, także poza urzędem pracy. Taka praktyka stosowana była np. przez PUP w Ostródzie.

Ważnym narzędziem do promocji usług są strony internetowe urzędów pracy, gdzie zainteresowana osoba może znaleźć wszystkie niezbędne informacje zarówno dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy jak i dla przedsiębiorców.

W 2017 roku na terenie województwa prowadzono ponadto punkt Abonencko-Konsultacyjny „Zielona Linia”. Jest to ogólnopolskie centrum kontaktowe dla klientów urzędów pracy, które dostarcza informacji o ofertach pracy, szkoleniach, usługach urzędów pracy oraz o innych

zagadnieniach z zakresu rynku pracy – wiedza taka zwiększa szanse, by znaleźć pracę bądź zmienić dotychczasową na lepszą. Drugą stroną działalności portalu jest ułatwianie pracodawcom poszukiwanie pracowników.

Informacja o działaniach realizowanych przez urzędy pracy coraz częściej zamieszczana jest na portalu społecznościowym Facebook. W 2017 r. Centrum Informacji i Planowania Kariery zawodowej w Olsztynie w 2017 roku promując m.in. usługę poradnictwa zawodowego zamieściło tam 96 postów, zyskując zasięg 26 134 odbiorców.

Promocja form pomocy oferowanych przez urzędy pracy odbywa się również podczas organizowanych co roku na terenie całego województwa wiosennych i jesiennych targach pracy oraz w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery. Jest to również doskonała okazja do przekazania zainteresowanym informacji o rynku pracy, świadczenia usług doradztwa zawodowego, pośrednictwa pracy, a także innych form wsparcia w zakresie poszukiwania pracy, planowania ścieżki kariery zawodowej, przygotowania dokumentów aplikacyjnych, radzenia sobie ze stresem itp. W 2017 roku we wszystkich wydarzeniach zorganizowanych w ramach IX edycji Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery na Warmii i Mazurach udział wzięło 25 374 osoby. Odbiorcami byli m.in.: młodzież szkolna i akademicka, osoby bezrobotne i poszukujące pracy, pracodawcy, nauczyciele, wychowawcy, doradcy zawodowi, osoby aktywne i nieaktywne zawodowo i inne osoby zainteresowane tematyką wydarzeń.

Zapewnienie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy dostępu do informacji o rynku pracy, doradztwa zawodowego, pośrednictwa pracy odbywa się jednak przede wszystkim w siedzibach urzędów pracy. W 2017 r. skorzystało z nich ponad 46 tys. osób², w ramach indywidualnych i grupowych porad zawodowych, badań testowych, grupowych spotkań informacyjnych oraz indywidualnych i grupowych informacji zawodowych.

Zapewnienie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy dostępu do informacji o rynku pracy i usługach publicznych służb zatrudnienia w 2017 roku realizowano również poprzez opracowywanie, aktualizowanie i upowszechnianie informacji zawodowej. W ramach tych działań aktualizowano informacje m.in. z zakresu: sytuacji na rynku pracy, informacji dla osób z niepełnosprawnościami; aktywnego poszukiwania zatrudnienia; prowadzenia działalności gospodarczej; prawa pracy; szkół i uczelni oraz instytucji szkoleniowych.

2) Wdrażanie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu umożliwiających nabywanie przez bezrobotnych kwalifikacji, wykształcenia, a także nawyków niezbędnych do skutecznego podjęcia i utrzymania zatrudnienia, poprzez m.in. szkolenia, staże, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne i zlecanie działań aktywizacyjnych.

Problemy z odnalezieniem się na rynku pracy wynikają często z powodu braku odpowiednich kompetencji osobistych, społecznych czy też nieodpowiednich lub niedostatecznych kwalifikacji i wykształcenia. Powiatowe urzędy pracy chcąc zniwelować te bariery oraz pobudzić aktywność

² dokładne informacje nt. tej usługi dostępne będą w kwietniu br. po sporządzeniu zał., nr 4 do sprawozdania MRPIPS-01 o rynku pracy

zawodową osób bezrobotnych prowadzą działania, które w głównej mierze opierają się na wdrażaniu usług, instrumentów i aktywnych programów rynku pracy.

Najpopularniejszą formą wsparcia stosowaną przez urząd pracy w celu podniesienia aktywności zawodowej osób bezrobotnych są staże. Bezrobotny zostaje skierowany do pracodawcy, gdzie ma możliwość zdobycia kompetencji nie tylko zawodowych, ale i społecznych, a w dalszej perspektywie zwiększenie szans na otrzymanie zatrudnienia. W 2017 roku w województwie warmińsko-mazurskim staże rozpoczęło 7 821 bezrobotnych (stanowili 12,8% wyłączonego z ewidencji bezrobotnych). Na staże w 2017 roku wydatkowano ze środków Funduszu Pracy 50 632,5 tys. zł, co stanowiło 21,3% ogółu wydatków na programy na rzecz promocji zatrudnienia. Analiza efektywności kosztowej i zatrudnieniowej wykazuje, iż jest to stosunkowo skuteczna i wydajna forma aktywizacji zawodowej, przy efektywności zatrudnieniowej na poziomie 78,5% i efektywności kosztowej 9 096,8 zł.³

Kolejną formą przeciwdziałania bezrobociu, pozwalającą na zwiększenie aktywności zawodowej, oferowaną przez urzędy pracy, są szkolenia, mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy. Wsparcie to w szczególności kierowane jest do bezrobotnych, którzy muszą uzupełnić lub zmienić kwalifikacje, do osób zagrożonych utratą zdolności do pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie, do bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, a także do tych, którzy nie posiadają umiejętności aktywnego poszukiwania pracy. W 2017 roku w województwie warmińsko-mazurskim szkolenie z urzędu pracy rozpoczęło 2 306 osób bezrobotnych. Na sfinansowanie szkoleń w 2017 roku przeznaczono 8 493,7 tys. zł, co stanowiło niewiele ponad 3,5% środków Funduszu Pracy wydatkowanych na programy. Wskazując na efektywność tej formy wsparcia, wskazać należy, że przy niskiej efektywności kosztowej (5 758,20 zł), ma ona także najniższą efektywność zatrudnieniową z spośród podstawowych form aktywizacji (54,9%).

Wśród form wsparcia udzielanych przez urzędy pracy popularnym instrumentem okazały się prace społecznie użyteczne, które w 2017 roku rozpoczęło 3 647 osób, w tym w ramach Programu Aktywizacja i Integracja 101 osób. Na tę formę aktywizacji wydatkowano 2 857,6 tys. zł.

Wsparciem dla osób bezrobotnych finansowanym ze środków Funduszu Pracy były również prace interwencyjne i roboty publiczne. Instrumenty te umożliwiają bezrobotnym nabycie, ale i także wzmocnienie posiadanych kompetencji i kwalifikacji, tym samym pozwalają na pobudzenie do aktywności zawodowej i ułatwienie powrotu na rynek pracy. W ramach prac interwencyjnych, z których chętnie korzystają pracodawcy (pracodawcy otrzymują zwrot części poniesionych kosztów na wynagrodzenia, składki, nagrody za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego) pracę podjęło 3 535 bezrobotnych, jednocześnie jest to jedna z najbardziej efektywnych form aktywizacji bezrobotnych, z efektywnością zatrudnieniową na poziomie 81,7% i stosunkowo niskim koszcie ponownego zatrudnienia (7 647,40 zł). Na prace interwencyjne w 2017 roku wydano 20 494,7 tys. zł (tj. 8,6% ogółu wydatków na programy).

W 2017 roku urzędy pracy do robót publicznych skierowały 2 875 osób, na ten cel wydatkowo 23 738,6 tys. zł, niestety ta forma wsparcia nie jest już tak efektywna jak prace interwencyjne. Przy wysokiej efektywności kosztowej (13 441,70 zł) posiadała niską efektywność zatrudnieniową na poziomie 67,5%. Skierowani bezrobotni w ramach tej formy aktywizacji mają szansę na podjęcie

³ Dane dot. 2016 r. Informacja nt. efektywności staży organizowanych w 2017 roku nie jest jeszcze dostępna.

zajęcia, co jednocześnie ma zachęcić bezrobotnego do dalszego poszukiwania pracy oraz przeciwdziałać długotrwałemu bezrobociu.

W celu poprawy i umocnienia pozycji bezrobotnego na rynku pracy urząd pracy może skierować zarejestrowanych w urzędzie pracy na studia podyplomowe. Dofinansowanie studiów podyplomowych umożliwia pogłębienie wiedzy i zdobycie nowych umiejętności, dzięki czemu bezrobotny zwiększa swoje szanse na rynku pracy. W 2017 roku urzędy pracy wydały na ten cel 428,5 tys. zł, liczba osób w roku, która skorzystała z tego wsparcia to 162 osoby.

3) Wsparcie mobilności zawodowej osób bezrobotnych poprzez np. bon na zasiedlenie w związku z podjęciem zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej poza miejscem dotychczasowego zamieszkania, finansowanie kosztów przejazdu i zakwaterowania, a także usługi realizowane w ramach sieci EURES na rzecz poszukujących pracy i pracodawców, w tym poprzez europejskie pośrednictwo pracy.

Mobilność zawodowa związana z gotowością do zmiany pracy, zawodu lub miejsca zamieszkania, wspierana jest przez urzędy pracy poprzez różnorodne formy. Jedną z nich są szkolenia lub inne formy uzupełnienia nowych kwalifikacji zawodowych.

Bezrobotni, którzy na podstawie skierowania z urzędu pracy podjęli zatrudnienie, przygotowanie zawodowe dorosłych, staż lub zostali skierowani na zajęcia z zakresu poradnictwa zawodowego poza miejscem zamieszkania mogą dodatkowo uzyskać wsparcie w postaci zwrotów kosztów zakwaterowania lub dojazdu w związku z udziałem w tych formach. W ciągu 2017 roku wsparciem objęto 2 725 osób, na ten cel wydatkowano 1 835,9 tys. zł ze środków Funduszu Pracy.

Ponadto publiczne służby zatrudnienia, chcąc zachęcić bezrobotnego do większej mobilności zawodowej wewnątrz kraju, oferują wsparcie w ramach bonu na zasiedlenie. Osoby, do 30 roku życia, które zdecydują się zmienić miejsce zamieszkania ze względu na nową pracę otrzymują pomoc finansową. W 2017 roku w województwie pracę w ramach bonu na zasiedlenie podjęło 880 bezrobotnych, o 312 osób więcej niż w poprzednim roku.

Poza oferowanymi przez urząd pracy usługami, instrumentami i programami, bezrobotny oraz poszukujący ma możliwość skorzystania z pośrednictwa pracy w ramach sieci EURES. W celu zachęcenia do zwiększenia mobilności zawodowej, WUP w Olsztynie współorganizował z OHP, Miejskim Urzędem Pracy w Olsztynie oraz Zespołem Szkół Budowlanych, Olsztyńskie Targi Pracy, w których zaprezentowano 1 147 ofert pracy 38 wystawców, w debacie i warsztatach udział wzięło 180 uczestników. W ramach współpracy z innymi podmiotami podjęto 945 kontaktów z instytucjami zewnętrznymi, m.in. z uczelniami wyższymi, OHP, związkami zawodowymi, agencjami zatrudnienia, instytucjami szkoleniowymi oraz Gminnymi Centrami Informacji w sprawie europejskiego pośrednictwa pracy.

Wspierając mobilność mieszkańców Warmii i Mazur udzielano również informacji o ofertach pracy dostępnych na stronie WUP i CBOP, osobom zainteresowanym podjęciem zatrudnienia w krajach UE/EOG – w 2017 roku obsłużono 2 195 zagranicznych ofert pracy. Dodatkowo kontaktowano się z 2 734 osobami bezrobotnymi oraz poszukującymi pracy w zakresie prowadzonych rekrutacji do

pracy za granicą oraz warunkach życia i pracy w krajach UE/EOG. Zainicjowano współpracę z Ambasadą Królestwa Niderlandów w sprawie organizacji cyklu szkoleń dla ekspertów, bezrobotnych i uczniów dotyczącą podejmowania zatrudnienia w Holandii oraz przeciwdziałania bezrobociu.

Mobilność osób bezrobotnych wspierają również instytucje szkoleniowe, zarejestrowane w ogólnopolskim Rejestrze Instytucji Szkoleniowych. W elektronicznej bazie rejestru dostępna jest oferta szkoleniowa firm z całej Polski, z której może skorzystać każda osoba zainteresowana podnoszeniem swoich kwalifikacji. RIS jest również narzędziem wykorzystywanym przez powiatowe urzędy pracy, które mają dostęp do informacji o szkoleniach organizowanych przez kilka tysięcy firm z całej Polski.

4) Działania w zakresie doradztwa zawodowego (np. punkty doradztwa zawodowego, punkty planowania kariery) oraz warsztatów wspierających nabywanie przez młodzież w wieku szkolnym wiedzy o rynku pracy oraz podejmowanie wyborów dotyczących ścieżki kształcenia i kariery zawodowej.

Doskonałą okazją do wdrożenia młodzieży w aktywne i przedsiębiorcze postawy związane z wejściem na rynek pracy, są organizowane we wszystkich powiatach targi pracy, które bardzo często odbywają się na terenie szkół. Dla przykładu w Olsztynie odbyły się one na terenie Zespołu Szkół Budowlanych. W ramach wydarzenia zorganizowano warsztaty dla młodzieży i bezrobotnych prowadzone przez doradców zawodowych z Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP oraz z Miejskiego Urzędu Pracy i Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego, których celem było zapoznanie z tematami rynku pracy oraz metodami aktywnego poszukiwania pracy.

Działania wspierające nabywanie przez młodzież w wieku szkolnym wiedzy o rynku pracy oraz podejmowanie wyborów dotyczących ścieżki kształcenia i kariery zawodowej, realizowane były również podczas Ogólnopolskiego Tygodnia Karier. W 2017 roku celem Tygodnia Karier było zwiększenie świadomości i wiedzy dotyczącej konsekwencji wynikających ze zmian na rynku pracy oraz zapoznanie uczestników ze współczesnymi trendami związanymi z zapotrzebowaniem na nowe kompetencje i talenty. Odbiorcami wydarzeń obok osób bezrobotnych i poszukujących pracy byli uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz młodzież akademicka. W ramach inicjatywy na terenie całego województwa organizowane były warsztaty oraz spotkania informacyjne, podczas których uczniowie zapoznawani byli z sytuacją na lokalnych rynkach pracy oraz o aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu. Spotkania takie organizowane były m.in. w PUP w Gołdapi pn. „*Odkryj swój talent*”, gdzie oprócz kontaktu z doradcami zawodowymi młodzież miała możliwość obejrzenia filmu „*Planowanie kariery, czyli jaki wybrać zawód*”, który w atrakcyjny sposób zobrazował problem podejmowania decyzji zawodowych i znaczenie analizy swoich zasobów. Szczególną inicjatywą PUP w Gołdapi skierowaną do młodzieży było ogłoszenie II edycji konkursu Wiedzy o Rynku Pracy dla uczniów Zespołu Szkół Zawodowych oraz Liceum Ogólnokształcącego. Konkurs miał na celu kształtowanie aktywnej postawy wobec życia zawodowego, pogłębienie wiedzy o rynku pracy a także motywowanie do rozwoju osobistego młodzieży. Konkurs zorganizowany przez urząd pracy w Gołdapi został uhonorowany statuetką i dyplomem „Lider Aktywizacji Ludzi Młodych” podczas gali konkursu na najlepsze praktyki instytucji rynku pracy, którego organizatorem była Fundacja Promocji Inicjatyw Społecznych POLPROM.

W Olsztynie odbył się VI Międzynarodowy dzień z Doradcą Zawodowym. Tematem przewodnim było hasło „*Wiem, potrafię, lubię – moje kompetencje na rynku pracy*”. Podobnie jak w latach ubiegłych miejscem spotkania doradców zawodowych z urzędów pracy była siedziba Zespołu Szkół Elektronicznych i Telekomunikacyjnych w Olsztynie. Ponadto doradcy zawodowi z Olsztyna przeprowadzili dwa spotkania informacyjne dla uczniów liceum ogólnokształcącego oraz zasadniczej szkoły zawodowej, podczas których omawiano oferty pracy oraz usługi i instrumenty rynku pracy wspierające młodzież w aktywizacji zawodowej. Organizowano także spotkania z młodzieżą ostatnich klas gimnazjum, spotkania miały charakter warsztatów, których celem była pomoc w dokonaniu właściwego zawodu oraz dalszej drogi kształcenia.

Spotkania z młodzieżą były stałym elementem pracy doradców zawodowych w PUP w **Nowym Mieście Lubawskim**, gdzie dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie w 2017 roku zorganizowano cykl prelekcji, podczas których uczestnicy otrzymali szeroki pakiet informacji o planowanych inwestycjach w powiecie oraz możliwościach skorzystania z usług urzędów pracy. W ramach Tygodnia Kariery pracownicy urzędu pracy zorganizowali 3 spotkania w szkołach, w których uczestniczyło 199 uczniów.

Spotkania informacyjne i warsztaty dla młodzieży kończącej szkoły ponadgimnazjalne nt. „*Sytuacja na rynku pracy, możliwości wsparcia i zatrudnienia w UE*” odbywały się także w **PUP w Ostródzie**. Na spotkania zapraszano pracodawców, umożliwiając młodzieży poznanie zakładów pracy powiatu ostródzkiego.

PUP w Kętrzynie w lokalnych szkołach ponadgimnazjalnych zorganizował warsztaty „*Odkryj swój potencjał zawodowy*” mające na celu dokonanie przez uczestników bilansu własnych umiejętności i kompetencji oraz określenie słabych i mocnych stron. Omówiono także rolę aktualnego zapotrzebowania na rynku pracy jako istotnego czynnika wyboru zawodu. Dyskutowano na temat znaczenia planowania ścieżki edukacji, przedstawiono sytuację na rynku pracy oraz informację o usługach i instrumentach rynku pracy, udzielono porad z zakresu wyboru zawodu oraz dalszego kierunku kształcenia.

Doradcy zawodowi z **Lidzbarka Warmińskiego** w 2017 roku przeprowadzili 14 warsztatów dla młodzieży w wieku szkolnym (ze szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i młodzieżowego ośrodka wychowawczego) z powiatu lidzbarskiego, mających na celu wsparcie młodych ludzi w prawidłowym funkcjonowaniu w sferze edukacyjno-zawodowej oraz podejmowaniu trafnych wyborów życiowych. W warsztatach uczestniczyło łącznie 364 uczniów. Doradcy zawodowi z Lidzbarka Warmińskiego zorganizowali również warsztaty dla uczniów technikum dotyczące przedsiębiorczości w których udział wzięło łącznie 38 uczniów.

Powiatowy Urząd Pracy w **Olecku** wspierając nabywanie przez młodzież wiedzy o rynku pracy oraz podejmowanie wyborów dotyczących ścieżki kształcenia i kariery zawodowej, zorganizował:

- a) *Konferencję „Stawiam na pracę – szkolnictwo zawodowe a potrzeby pracodawców”*. Wydarzenie kierowane było m.in. do uczniów trzecich klas gimnazjalnych z powiatu oleckiego. W ramach konferencji szkoły przygotowały stoiska informujące o możliwościach i kierunkach kształcenia,
- b) *Wizyty studyjne* młodzieży w urzędzie pracy. Uczniowie zapoznali się z usługami i instrumentami oferowanymi przez UP w Olecku,

- c) *Warsztaty „Odkryj swój potencjał zawodowy”* – przeprowadzono analizę potencjału zawodowego oraz stosowania nowoczesnych technik poszukiwania pracy ,
- d) *Spotkanie – Informacja zawodowa pn. „Wejście na rynek pracy”* - zostało przedstawione prognozowanie zapotrzebowanie na zawody przyszłości.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w **Giżycku w 2017 roku** w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery w spotkaniach z doradcą zawodowym udział wzięło 103 uczniów szkół. Doradca zawodowy zorganizował spotkania pt. *„Ja na rynku pracy: moje kompetencje i moje talenty”* w 3 szkołach, w których udział wzięło łącznie 69 osób. Ponadto pracownicy PUP w Giżycku w ciągu roku organizowali cykliczne spotkania pt. *„Informator – usługi rynku pracy, poradnictwo zawodowe”*, w których udział wzięło 34 uczniów klas maturalnych.

Działania skierowane do młodzieży prowadził również Powiatowy Urząd Pracy w **Elblągu**, który w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery zorganizował w 12 szkołach wizyty, których współorganizatorami były PUP Elbląg, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Elblągu. W ramach warsztatów pn. *„Odkryj swój potencjał zawodowy”* uczestniczyło 490 uczniów.

Podobne spotkania w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery odbywały się na również terenie pozostałych powiatów województwa warmińsko-mazurskiego.

W ramach działań wspierających nabywanie przez młodzież wiedzy o rynku pracy doradca zawodowy z urzędu pracy w **Nidzicy** wspólnie z doradcami zawodowymi z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Nidzicy i OHP w Nidzicy przeprowadzili warsztaty w szkołach ponadpodstawowych pn. *„Odkryj swój potencjał zawodowy”*, w których udział wzięło 302 uczniów.

Działania na rzecz młodzieży szkolnej realizowane były również przez działające w województwie Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej (9 spotkań dla 176 osób w szkołach ponadgimnazjalnych na terenie Elbląga pn. *„Odkryj swój potencjał zawodowy”*; 2 porady grupowe dla 35 uczniów z Zespołu Szkół Budowlanych w Olsztynie; warsztaty dla uczniów z Zespołu Szkół Gastronomicznych *„Wejście na rynek pracy”*). Ich celem było przekazanie uczestnikom wiedzy dot. rynku pracy, a także wyposażenie w podstawowe umiejętności poruszania się po nim.

Dodatkowo w ramach swoich zadań Centra zorganizowały warsztat metodyczny dla 20 nauczycieli pełniących rolę doradcy zawodowego pod nazwą *„Odkrywajmy swoje talenty”*.

Usługi dla młodzieży z zakresu pośrednictwa pracy, poradnictwa i doradztwa zawodowego oraz szkoleń świadczone są również przez OHP (Centra Edukacji i Pracy Młodzieży w Olsztynie i Elblągu wraz z jednostkami podległymi Młodzieżowe Biura Pracy 2, Młodzieżowe Centra Kariery 14, Mobilne Centra Informacji Zawodowej 2, Punkty Pośrednictwa Pracy 1, Ośrodki Szkolenia Zawodowego 5). Jednostki obsługują wszystkie powiaty w województwie w formie stacjonarnej lub mobilnej. W roku 2017 odnotowano ponad 37 tys. uczestnictw młodzieży w usługach pośrednictwa pracy, poradnictwa i doradztwa zawodowego oraz szkoleń.

Dodatkowo w 2017 roku uruchomiony został zmodernizowany serwis internetowy WM WK OHP, kładący szczególny nacisk na potrzeby zatrudnieniowe młodzieży i odpowiadający na potrzeby pracodawców (zamieszczane są tam np. formularze kontaktowe dla młodzieży i pracodawców).

W większym stopniu niż dotychczas strona OHP została dostosowana do wymagań osób korzystających z niej za pomocą urządzeń mobilnych i do potrzeb osób niepełnosprawnych.

5) Promocja i wsparcie idei kształcenia ustawicznego na rzecz podnoszenia kompetencji i umiejętności zawodowych.

Promocja i wsparcie kształcenia ustawicznego realizowane przez urzędy pracy odbywa się przede wszystkim poprzez kierowanie osób bezrobotnych na szkolenia, staże lub przygotowanie zawodowe dorosłych w ramach aktywizacji zawodowej. W 2017 roku na wymienione formy skierowano odpowiednio: 2 306 osób (szkolenia); 7 821 osób (staże); 5 osób (przygotowanie zawodowe dorosłych). Łącznie na te cele wydatkowano 59 592,6 tys. zł, z czego na szkolenia 8 493,7 tys. zł; staże - 50 632,5 tys. zł, przygotowanie zawodowe – 466,4 tys. zł.

Realizując ideę kształcenia ustawicznego WUP w Olsztynie był organizatorem szkoleń. Przy okazji nowego okresu programowania 2014-2020, stworzył możliwość podnoszenia kwalifikacji i umiejętności potencjalnym beneficjentom środków unijnych. Działania informacyjno-promocyjne dotyczyły uruchomionych nowych programów operacyjnych i programów wspierających rozwój zasobów ludzkich w województwie (RPO, PO WER). W ramach tych działań w 2017 roku przeprowadzono:

- ✓ 3 jednodniowe szkolenia dla potencjalnych beneficjentów Działania 10.4 RPO *Pomoc w powrocie lub wejściu na rynek pracy osobom sprawującym opiekę nad dziećmi do lat 3*, w zakresie przygotowania wniosków o dofinansowanie realizacji projektów (2 grupy w Olsztynie i 1 grupa w Elblągu),
- ✓ 4 jednodniowe szkolenia o charakterze warsztatowym, dotyczących rozliczania i realizacji projektów w ramach RPO,
- ✓ trzy spotkania informacyjne dla potencjalnych wnioskodawców w związku z konkursami ogłoszonymi w:
 - Działaniu 10.2 RPO *Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia*,
 - Działaniu 10.4 RPO *Pomoc w powrocie lub wejściu na rynek pracy osobom sprawującym opiekę nad dziećmi do lat 3*,
 - Działaniach 10.3 *Rozwój samozatrudnienia* i 10.5 *Wsparcie pracowników i osób zwolnionych poprzez działania outplacementowe* RPO.

Promocja idei uczenia się przez całe życie, a jednocześnie wsparcie pracodawców, to także rozwój poradnictwa świadczonego na ich rzecz. Jego celem jest pomoc we wspieraniu rozwoju zawodowego zarówno samych pracodawców jak i pracowników. Zadanie to realizowane jest poprzez udzielanie indywidualnych porad zawodowych. Możliwość taką promowano podczas spotkania informacyjnego dla pracodawców, zorganizowanym we współpracy z Państwową Inspekcją Pracy na temat „*Usługi CiPKZ dla przedsiębiorców*”.

Idea kształcenia ustawicznego w 2017 r. realizowana była również przez inne instytucje rynku pracy – przede wszystkim zaś przez instytucje szkoleniowe. Promocję ich oferty szkoleniowej, można znaleźć w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych (RIS). Rejestr prowadzony jest w systemie informatycznym, dane wprowadzane na szczeblu województw (zadanie to realizuje WUP w Olsztynie)

dostępne są na stronie www.ris.praca.gov.pl. Zainteresowani - urzędy pracy, bezrobotni, mają w jednym miejscu dostęp do informacji o szkoleniach organizowanych przez kilka tysięcy firm z całej Polski. Warto nadmienić, że baza jest co roku aktualizowana, a firmy które nie zadeklarują kontynuacji działalności szkoleniowej na kolejny rok kalendarzowy są z rejestru wykreślane.

W ramach zadania związanego z prowadzeniem Rejestru Instytucji Szkoleniowych w 2017 roku prowadzone były następujące działania:

- ⇒ bieżąca obsługa instytucji szkoleniowych, polegająca m.in. na informowaniu nt. procedury wpisu do RIS;
- ⇒ weryfikacja złożonych wniosków o wpis;
- ⇒ wydawanie zawiadomień o wpisie do RIS;
- ⇒ coroczna weryfikacja informacji składanych przez instytucje szkoleniowe dot. kontynuacji działalności szkoleniowej w kolejnym roku kalendarzowym oraz aktualizacja danych gromadzonych w bazie w tym zakresie;
- ⇒ udostępnianie informacji na temat działających w regionie jednostek szkoleniowych;
- ⇒ wydawanie zawiadomień o wykreśleniu z RIS (na indywidualny wniosek instytucji bądź z powodu nie złożenia przez firmę wniosku aktualizującego).

W krajowej bazie danych RIS, według stanu na koniec 2017 roku figuruje 12 212 aktywnych instytucji szkoleniowych, w tym 516 w województwie warmińsko – mazurskim. W 2017 roku na Warmii i Mazurach zarejestrowano 91 nowych instytucji szkoleniowych.

Wsparcie i promocja idei uczenia się przez całe życie realizowana była również poprzez działania w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS). Promocja tego instrumentu rynku pracy na Warmii i Mazurach należała m.in. do zadań Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie. Samorząd Województwa na realizację ww. zadania w roku 2017 otrzymał kwotę 176,1 tys. zł. Ze środków tych zlecono produkcję i emisję spotu radiowego i telewizyjnego, opracowanie i druk ulotek oraz plakatów, zakup materiałów promocyjnych, kampanię reklamową w komunikacji miejskiej oraz prasie regionalnej. Podobne kampanie promocyjne realizowane były na terenie całego województwa przez powiatowe urzędy pracy.

Upowszechnianie idei kształcenia ustawicznego i propagowanie edukacji między pokoleniowej był jednym z obszarów nawiązanej w 2017 roku współpracy pomiędzy powiatem nowomiejskim a Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy, której inicjatorem był PUP w Nowym Mieście Lubawskim.

Promocja idei kształcenia ustawicznego odbywa się także podczas warsztatów organizowanych przez powiatowe urzędy pracy, przeznaczonych dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Przykładem takiej inicjatywy były warsztaty odbywające się na terenie powiatu braniewskiego pn. *„Uczenie się – kluczowa umiejętność na rynku pracy”. Techniki i metody uczenia się*.

Przybliżenie informacji o szkoleniach i kursach oferowanych przez urzędy pracy oraz konieczności podnoszenia swoich kwalifikacji realizowane było także podczas odbywających się corocznie na terenie całego województwa Targach Pracy i Edukacji.

Ułatwianie dostępu do rynku pracy osobom oraz grupom defaworyzowanym

- 1) **Wsparcie w wejściu na rynek pracy kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, osób powracających na rynek pracy po urlopach: macierzyńskim, rodzicielskim i wychowawczym, a także osób posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia i sprawujących opiekę nad innymi osobami zależnymi; w tym poprzez wspieranie usług opieki nad dziećmi do 3 roku życia.**

Kobiety zamieszkujące województwo warmińsko-mazurskie charakteryzują się mniejszą aktywnością zawodową niż ogółem w kraju (współczynnik aktywności zawodowej dla kobiet w regionie wynosił 44,3% wobec 48,4% w Polsce; współczynnik zatrudnienia ukształtował się na poziomie odpowiednio 41,3% oraz 45,5%, zaś wskaźnik stopy bezrobocia 7,1% i 5,7%⁴). Często przyczyną pozostawania kobiet poza rynkiem pracy są obowiązki rodzinne związane z prowadzeniem domu i opieką nad osobami zależnymi. Wg danych na koniec 2017 roku, prawie co trzecia bezrobotna kobieta zarejestrowana w naszym województwie w urzędzie pracy, nie podjęła zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Ponad 20% bezrobotnych posiada co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia, a 0,3% co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia.

Dlatego też w naszym regionie szczególnie ważne są działania mające na celu umiejscowienie tych osób w sferze zawodowej. Służy temu cały wachlarz instrumentów i usług oferowanych przez urzędy pracy, takich jak: pośrednictwo pracy; poradnictwo zawodowe; praca subsydiowana, szkolenia, staże, itp. finansowanych z Funduszu Pracy. Osoby opiekujące się dzieckiem do lat 6 i podejmujące zatrudnienie lub staż, w przypadku gdy ich miesięczne przychody nie przekroczą minimalnego wynagrodzenia, mogą ubiegać się o zwrot kosztów opieki nad dzieckiem. W 2017 roku powiatowe urzędy pracy przeznaczyły na ten cel 362,6 tys. zł, skorzystało z nich 328 osób.

Zadanie to realizowane było również poprzez działania w ramach RPO w Działaniu 10.4 *Pomoc w powrocie lub wejściu na rynek pracy osobom sprawującym opiekę nad dziećmi do lat 3*. W 2017 roku ogłoszono i rozstrzygnięto w ramach dwóch rund naboru, trzy konkursy (obejmujące trzy subregiony). Kwotę jaką przeznaczono na konkursy to ok. 8,2 mln zł. W trakcie oceny przeanalizowano 28 wniosków. Podpisano 13 umów na kwotę prawie 8,4 mln zł. W ramach tych projektów dofinansowanie może być udzielane m.in. na:

- tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w istniejących lub nowo tworzonych instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (w żłobkach, klubach dziecięcych oraz w ramach instytucji dziennego opiekuna),
- dostosowanie istniejących miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami

⁴ wg stanu na III kwartał 2017 r.

- aktywizację zawodową opiekunów dzieci do lat 3, będących osobami bezrobotnymi lub biernymi zawodowo pozostającymi poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym osobami, które przerwały karierę zawodową ze względu na urodzenie dziecka lub osobami przebywającymi na urlopie wychowawczym.

Grupą docelową tych działań były:

- a) osoby pozostające bez zatrudnienia, sprawujące opiekę nad dziećmi do 3 roku życia, planujące podjęcie pracy, tj. osoby bezrobotne lub bierne zawodowo, pozostające poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, w tym osoby, które przerwały karierę zawodową ze względu na urodzenie dziecka lub przebywające na urlopie wychowawczym,
- b) osoby powracające do pracy po przerwie związanej z opieką nad dziećmi do 3 roku życia, (osoby, którym sytuacja rodzinna wynikająca z opieki nad dziećmi do 3 roku życia, utrudnia utrzymanie pracy zawodowej), tj. osoby pracujące opiekujące się dzieckiem do lat 3, będące w trakcie przerwy związanej z urodzeniem lub wychowaniem dziecka i przebywające na urlopie macierzyńskim lub rodzicielskim.

Do końca 2017 roku wsparcie na opiekę nad dziećmi do lat 3 otrzymało w sumie 620 osób.

2) **Wspieranie osób bezrobotnych, w szczególności zaliczanych do grup defaworyzowanych, poprzez stosowanie instrumentów i aktywnych programów rynku pracy zwiększających szanse na zdobycie i utrzymanie zatrudnienia, w tym m.in. szkoleń, staży, refundacji kosztów zatrudnienia pracowników do 30 roku życia i po 50 roku życia.**

Wsparcie dla osób zaliczanych do grup defaworyzowanych na rynku pracy, do których oprócz kobiet należą m.in. osoby młode, w tym grupa NEET; osoby z niepełnosprawnościami; osoby o niskich kwalifikacjach; powyżej 50 roku życia - należy do ustawowych działań realizowanych przez publiczne służby zatrudnienia. Osoby te, podobnie jak wszyscy bezrobotni, mogą korzystać z całego katalogu usług i instrumentów rynku pracy. Przysługuje im także pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych.

W 2017 roku, z udziałem środków Funduszu Pracy, w ramach różnych form aktywizacji bezrobotnych zaktywizowano 28 522 osoby, a wśród nich: 14 728 kobiet (51,6% ogółu zaktywizowanych bezrobotnych), 10 408 długotrwale bezrobotnych (36,5%); 13 889 mieszkańców wsi (48,7%); 12 389 osób do 30 roku życia (43,4%); 5 486 bezrobotnych powyżej 50 roku życia (19,2%).

Mając na uwadze trudną sytuację niektórych grup bezrobotnych na rynku pracy, w znowelizowanej Ustawie o promocji zatrudnienia, Ustawodawca zaplanował dodatkowe działania, które mogą być stosowane wyłącznie dla nich. Wśród form wsparcia udzielanych przez urzędy pracy pojawiały się instrumenty rynku pracy, których celem było zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, jak np. dofinansowanie do wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia. Chociaż wsparcie te bezpośrednio skierowane było do pracodawców, jako zachęta do zatrudniania bezrobotnych w tej grupie wiekowej,

pośrednim jej adresatem była osoba bezrobotna. W 2017 roku na dofinansowanie do wynagrodzenia za zatrudnienie 165 bezrobotnych, którzy ukończyli 50 rok życia, z Funduszu Pracy wydatkowano 1 530,2 tys. zł. Dodatkowo od 2016 roku pracodawcy lub przedsiębiorcy mogą ubiegać się o refundację części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia. W 2017 roku z tej możliwości skorzystało 4 745 bezrobotnych (w 2016 roku było to 2 821 bezrobotnych).

Do grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy skierowane były również inne działania pracowników służb zatrudnienia, wśród których wymienić można:

- warsztat pozytywnych emocji przeprowadzony dla podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy w Szczytnie (filia w Piasutnie);
- zajęcia (porady grupowe i spotkania informacyjne) dla mieszkańców Domu dla Bezdomnych im. Św. Alberta,
- konsultacje indywidualne i porady grupowe dla osadzonych.
- uczestnictwo w pracach zespołu ds. readaptacji społecznej osób skazanych, objętych działaniami w trybie art. 164 §1 Kkw.

Bezrobotni należący do grup defaworyzowanych na rynku pracy, mieli również możliwość korzystania z pomocy w ramach programów finansowanych z funduszy europejskich – Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia-Mazury oraz w PO WER.

W działaniach, w których Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie jest Instytucją Pośredniczącą, potencjalny uczestnik projektów oprócz tego, iż był on osobą bezrobotną lub nieaktywną/bierną zawodowo, musiał ponadto kwalifikować się do co najmniej jednej z kategorii:

- długotrwale bezrobotni,
- osoby z niepełnosprawnościami,
- osoby powyżej 50 roku życia,
- kobiety,
- osoby niskokwalifikowane.

W 2017 roku ogółem:

- podpisano 20 umów na realizację projektów w ramach Działania 10.1 *Poprawa dostępu do zatrudnienia osób bezrobotnych i poszukujących pracy* (projekty pozakonkursowe realizowane przez powiatowe urzędy pracy). Łącznie budżet podpisanych umów opiewa na kwotę ok. 61 mln. zł. Ze wsparcia skorzystało 12 500 osób.
- zrealizowano 20 konkursów w tym:
 - 7 konkursów w Działaniu 10.3 dotyczącym rozwoju przedsiębiorczości, ogłoszonych w IV kwartale 2016 r. (podpisano 5 umów na kwotę ok. 16 mln. zł) oraz 7 konkursów ogłoszonych w 2017, w których kwota przeznaczona na konkursy to ok. 55,2 mln. zł. (wpłynęło w sumie 40 wniosków. Do końca 2017 r. podpisano 4 umowy na kwotę 25,8 mln. zł. W styczniu 2018r. zostały podpisane pozostałe 3 umowy na kwotę ok. 29 mln. zł), w ramach tego działania ze wsparcia skorzystało 661 osób.
 - 3 konkursów subregionalnych w Działaniu 10.2 (wsparcie osób bez pracy w wieku powyżej 29 r.ż.). Wpłynęło w sumie 147 wniosków. Podpisano 40 umów na kwotę 32,2 mln. zł, wsparciem objęto 2 354 osoby.

- 3 konkursów subregionalnych w Działaniu 10.5 (wsparcie outplacementowe osób zwolnionych lub zagrożonych zwolnieniem z pracy). Wpłynęły 3 wnioski – po jednym w każdym z konkursów. Podpisano 2 umowy na kwotę prawie 10,2 mln. zł, ze wsparcia skorzystało 573 osoby.

3) Wykorzystywanie aktywnych programów rynku pracy, takich jak prace interwencyjne, roboty publiczne i prace społecznie użyteczne na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób bezrobotnych, w tym długotrwale i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Efektem podejmowania działań aktywizacji zawodowej powinno być przywrócenie osób zagrożonych wykluczeniem na rynek pracy (w tym długotrwale bezrobotnych, którzy w urzędach pracy na koniec 2017 stanowili grupę 33 671 osób, czy też bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej – 2 179 osób), dzięki stworzeniu możliwości do zatrudnienia oraz integracji ze społeczeństwem.

Jedną z form tych działań są prace społecznie użyteczne skierowane głównie do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku jednocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej albo uczestniczących w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego. Organizowane są one przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub działalnością na rzecz społeczności lokalnej. Najczęściej bezrobotni podejmujący prace społecznie użyteczne wykonują proste prace, które pozwalają im zwiększyć swoje szanse na rynku pracy.

W 2017 roku w tej formie aktywizacji uczestniczyło w województwie 3 647 osób. Do prac społecznie użytecznych w większości kierowani byli długotrwale bezrobotni (3 013 osób) oraz bezrobotni powyżej 50 roku życia (1 593 osoby), wśród bezrobotnych do 30 roku życia 419 osób objęto tym wsparciem. Na tę formę aktywizacji w 2017 roku wydatkowano 2 857,6 tys. zł.

Szczególną formą aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym są programy specjalne. Uczestnikami takich programów są w pierwszej kolejności bezrobotni i osoby poszukujące pracy, w stosunku do których stosowane wcześniej instrumenty rynku pracy okazały się niewystarczające. Samorządy województwa warmińsko-mazurskiego na realizację programów, w 2017 roku, pozyskały z rezerwy MRPiPS kwotę 8 856,3 tys. zł, którą przeznaczyły na wsparcie 1 016 osób bezrobotnych w tym w ramach:

- ✓ programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych długotrwale – 611,0 tys. zł;
- ✓ programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej – 339,2 tys. zł;
- ✓ programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia oraz na terenach rewitalizowanych, a także realizowanych w ramach Narodowego Programu Mieszkaniowego Mieszkanie Plus – 2 852,0 tys. zł;
- ✓ programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych, których celem będzie likwidacja widocznych na rynku pracy luk kompetencyjnych, związanych z brakiem specjalistów m.in. przemysłu:

spożywczego, maszynowego, motoryzacyjnego, IT oraz medycyny i opieki długoterminowej – 600,0 tys. zł;

- ✓ programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi – 3 043,0 tys. zł;
- ✓ programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych, będących dłużnikami alimentacyjnymi – 109,2 tys. zł.

Należy wskazać, że w 2017 roku w ramach programów realizowanych z udziałem rezerwy najczęściej stosowaną formą aktywizacji bezrobotnych były roboty publiczne, z których łącznie skorzystało 365 osób. Na ten cel urzędy pracy przeznaczyły kwotę 3 538,0 tys. zł, co stanowiło 39,9% łącznej puli środków rezerwy Ministra w 2017 roku.

4) Kompleksowa aktywizacja zawodowo-edukacyjna osób młodych, w szczególności zaliczanych do grupy NEET, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wywodzących się ze środowisk marginalizowanych.

Mając na uwadze trudną na rynku pracy młodą bezrobotnych (do 30 roku życia) w znówelizowanej Ustawie o promocji zatrudnienia, Ustawodawca zaplanował dodatkowe działania, które mogą być stosowane wyłącznie dla nich. Do instrumentów tych należą: bon szkoleniowy, bon stażowy, bon zatrudnieniowy oraz bon na zasiedlenie. W 2017 roku z form tych skorzystało odpowiednio: 248 osób (bon szkoleniowy), 57 osób (bon stażowy), 119 osób (bon zatrudnieniowy) oraz 880 osób (bon na zasiedlenie). Od 2016 roku pracodawcy lub przedsiębiorcy mogą ubiegać się o refundację części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia. W 2017 roku z tej możliwości skorzystało 4 745 bezrobotnych (w 2016 roku było to 2 821 bezrobotnych). Ogółem na aktywizację zawodową najmłodszej grupy bezrobotnych przeznaczono w 2017 roku 124 012,6 tys. zł, co stanowiło ponad połowę (52,1%) ogółu wydatków na programy na rzecz promocji zatrudnienia w województwie.

Działanie to realizowane było przede wszystkim w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w osi priorytetowej I *Osoby młode na rynku pracy*. Celem Programu jest m.in. wspieranie aktywizacji zawodowej oraz poprawy sytuacji na rynku pracy osób w wieku 15-29 lat pozostających bez zatrudnienia, a także nie kształcących się i nie podnoszących swoich kwalifikacji. Program obejmuje kompleksowe wsparcie osób młodych w zakresie aktywizacji zawodowo-edukacyjnej przez zastosowanie instrumentów i usług rynku pracy, takich jak m.in.: poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy (jako obowiązkowe formy wsparcia), szkolenia, staże, kursy, praktyki, finansowanie kosztów dojazdu, zapewnienie środków na zasiedlenie.

Wśród najważniejszych zadań realizowanych w 2017 r. w ramach PO WER wymienić należy nabór, ocenę i kontraktację projektów pozakonkursowych PUP W Działaniu 1.1 *Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy - projekty pozakonkursowe*. Wynikiem działań było podpisanie 20 umów na kwotę Funduszu Pracy ponad 45 mln. zł (w tym 12 mln. zł na kontynuację tych projektów w 2018 r.).

Od początku realizacji Programu, w ramach podpisanych umów w projektach powiatowych urzędów pracy (łącznie 60 umów na kwotę 136 652,7 tys. zł), ze wsparcia skorzystało 13 tys. młodych bezrobotnych oraz 1 679 osób niepracujących w ramach projektów konkursowych (21 umów na kwotę 19 704,5 tys. zł).

Kompleksowa aktywizacja zawodowo-edukacyjna osób młodych, w szczególności zaliczanych do grupy NEET była również obszarem działań OHP. W ramach struktury OHP w regionie funkcjonuje siedem jednostek organizacyjnych oferujących młodzieży z tzw. grupy NEET zdobycie nowych kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach zawodowych realizowanych w ramach utrzymania rezultatów projektu „OHP jako realizator usług rynku pracy”. Z 23 tego rodzaju szkoleń skorzystało 239 osób w wieku od 18 do 25 roku życia. Kursy realizowane były zgodnie z zapotrzebowaniem lokalnych pracodawców, umożliwiając uczestnikom m.in. zdobycie uprawnień spawacza, operatora wózków jezdniowych, czy kosmetyczki. Ponadto 654 osoby wzięły udział w 80 szkoleniach miękkich w zakresie rozwoju kompetencji społecznych i poruszania się po rynku pracy. 464 osoby w tym 320 uczestników OHP zostało dodatkowo przeszkolonych przez Rejonowe Ośrodki Szkolenia Zawodowego Młodzieży OHP, realizujące m.in. kursy językowe przygotowujące młodzież od odbycia zagranicznych staży zawodowych, czy kursy wychowawcy i kierownika wypoczynku.

Ochotnicze Hufce Pracy podobnie jak w latach ubiegłych w organizowały dwutygodniowe turnusy szkoleniowe w zakresie zawodów ginących, podczas których młodzież w wieku 18-25 lat mogła uzupełnić posiadane kwalifikacje zawodowe o dodatkowe umiejętności. Warmińsko-Mazurska WK OHP zorganizowała cztery turnusy szkoleniowe dla 37 osób. Młodzież z regionu korzystała ponadto ze szkoleń organizowanych w innych częściach kraju. Uczestnicy zdobywali kwalifikacje m.in. w zawodzie stolarza/bednarza, cukiernika, wędliniarza, brukarza, czy zduna. W kursach udział brali zarówno absolwenci i uczestnicy OHP jak i młodzież z wolnego naboru.

Ponadto realizowano program *Wolontariat* w OHP mający na celu aktywizację młodych ludzi pomoc w zdobywaniu doświadczenia zawodowego.

WM WK OHP realizuje także projekty zagranicznych staży zawodowych (w roku 2017 - 3 projekty dla 211 uczestników), których celem jest nabycie umiejętności praktycznych oraz zwiększenie doświadczenia zawodowego w obszarach zawodowych związanych z nabywaną profesją, zwiększenie szans na zatrudnienie na regionalnym, krajowym i międzynarodowym rynku pracy, umożliwienie młodym ludziom samorealizacji zawodowej, wyrównanie szans edukacyjnych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz uzyskanie certyfikatu Europass-Mobility.

Aktywizacja zawodowo-edukacyjna realizowana była również poprzez Młodzieżowe Grupy Wsparcia, które działały przy MCK w Lidzbarku Warmińskim, MCK Ostródzie i PPP w Mrągowie. Celem ich działania było wyposażenie uczestników w wiedzę niezbędną do aktywnego wejścia na rynek pracy, nabycie przez młodzież umiejętności nawiązywania relacji w pozaszkolnym środowisku rówieśniczym oraz podejmowania działań zmierzających do przezwyciężenia trudności i wyrównania deficytów w sferach ich codziennego funkcjonowania.

5) Działania na rzecz zwiększania dostępności zatrudnienia socjalnego dla osób wykluczonych społecznie, realizowanego w formie zajęć reintegracji społeczno-zawodowej w klubie lub centrum integracji społecznej bądź w formie zatrudnienia wspieranego, w tym w podmiotach ekonomii społecznej.

Poszczególne powiatowe urzędy pracy bardzo ściśle współpracują z Centrami Integracji Społecznej. Przykładem takiego działania jest m.in. współpraca Miejskiego Urzędu Pracy w Olsztynie, który na

mocy podpisanego w 2004 roku porozumienia pomaga m.in. w przygotowaniu działań CIS, weryfikuje osoby bezrobotne spełniające warunki uczestnictwa w programach CIS, stwarza możliwość skorzystania z usług doradcy zawodowego oraz usług pośrednictwa pracy, refunduje świadczenia integracyjne. W 2017 roku MUP przeznaczył na refundację świadczeń integracyjnych kwotę 519,7 tys. zł (w całym województwie była to kwota 5 011,8 tys. zł).

W 2017 roku PUP w Ełku współpracował z działającymi na terenie powiatu dwoma Centrami Integracji Społecznej: Centrum Integracji Społecznej ALTERCIS przy Stowarzyszeniu Adelfii i Centrum Integracji Społecznej przy Stowarzyszeniu Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych im. Króla Zygmunta Augusta w Augustowie. W ramach centrów z zatrudnienia socjalnego skorzystało 225 bezrobotnych. O możliwości korzystania z zatrudnienia socjalnego, zasadach uczestnictwa w Centrum, bezrobotni szczególnie z ustalonym profilem III pomocy, dowiadywali się od doradcy klienta. Urząd organizował także spotkania z przedstawicielami CIS, którzy przedstawiali korzyści wynikające z odbywanych w ramach zatrudnienia socjalnego zajęć, omawiali zasady wypłaty świadczenia integracyjnego i możliwości podjęcia zatrudnienia wspieranego. Urząd wspierał również kadrę CIS –ów poprzez zatrudnienie w ramach robót publicznych. Urząd pracy dokonał także, ze środków Funduszu Pracy, refundacji wypłaconych świadczeń integracyjnych (ogółem na kwotę 1 014,7 tys. zł). Z formy zatrudnienia wspieranego skorzystało 11 bezrobotnych. Na tę formę Urząd wydatkował 34,4 tys. zł. W rekrutację beneficjentów do udziału w zajęciach w Elbląskim Centrum Integracji Społecznej zaangażowany był także Powiatowy Urząd Pracy w Elblągu, który współpracował w tym zakresie z Elbląskim Stowarzyszeniem Wspierania Inicjatyw Społecznych.

Powiatowy Urząd Pracy w Piszcu ściśle współpracuje z Centrum Integracji Społecznej w Białej Piskiej i Piszcu oraz Zakładem Aktywizacji Zawodowej w Piszcu, odnośnie wymiany informacji (o działaniach realizowanych przez te podmioty, na temat osób bezrobotnych wymagających pomocy społecznej i zawodowej).

Powiatowe urzędy pracy współpracują również z Klubami Integracji Społecznej (KIS). Przykładem takiej współpracy są spotkania pracowników Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego, którzy na zaproszenie KIS w Biskupcu przekazali uczestnikom informacje na temat form pomocy świadczonych przez urząd. PUP w Giżycku w 2017 roku podpisał porozumienie z GOPS w Wydminach dot. realizacji projektu Klubu Integracji Społecznej w Wydminach. Współpraca obejmuje m.in rekrutację kandydatów do uczestnictwa w projekcie, upowszechnienie działalności KIS w Wydminach, współpracę przy organizacji staży dla uczestników KIS.

Zagadnienia związane z zatrudnieniem wspieranym są często tematem grupowych spotkań informacyjnych dla bezrobotnych. Na spotkania te w PUP w Ostródzie zapraszani są również przedstawiciele Ośrodka Wspierania Inicjatyw Społecznych w Elblągu oraz Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej w Ostródzie, którzy także promują tę formę aktywności.

Ogółem w 2017 roku powiatowe urzędy pracy na zatrudnienie wspierane z Funduszu Pracy przeznaczyło 85,8 tys. zł., dzięki czemu zaktywizowano 22 osoby.

Za działania wspierające osoby oraz grypy defaworyzowane odpowiedzialny jest także Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, który wdraża Poddziałanie 11.1.1. *Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym* (typ 1 projektu) oraz Poddziałanie 11.1.2. *Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem*

społecznym – projekt ZIT Olsztyn, w RPO Warmia i Mazury. W ramach tych projektów wsparcie kierowane jest do osób, rodzin lub otoczenia osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym poprzez instrumenty aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym oraz zdrowotnym.

Osoby objęte wsparciem w ramach projektów mogą skorzystać z zajęć umożliwiających rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, poradnictwa, wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społecznych, staży, praktyk zawodowych, zajęć szkolnych związanych z uzupełnieniem wykształcenia lub zajęć w ramach kształcenia ustawicznego, mających na celu uzyskanie zawodu lub przygotowania zawodowego, a także uczestnictwa w zajęciach CIS, KIS lub reintegracji zawodowej u pracodawcy.

Działanie to realizowane jest również poprzez projekty współfinansowane z EFS, w ramach Poddziałania 11.1.1 *Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym* (typ 2 projektu), który zakłada wsparcie dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym poprzez finansowanie funkcjonowania podmiotów integracji społecznej tj. CIS, KIS, ZAZ oraz podmioty działające na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej (których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza) z wyjątkiem warsztatów terapii zajęciowej.

W ramach Poddziałania 11.1.1. w 2017 roku do dofinansowania zostały wybrane 62 projekty. Realizatorami projektów są m.in.: Stowarzyszenie Aktywnego Wspierania Gospodarki, „Instytut Badawczo-Szkoleniowy” Sp. z o.o., Fundacja AKME, Wielkopolski Instytut Rozwoju Przedsiębiorczości i Edukacji Łukasz Dymek, Stowarzyszenie Klub Pro Publico Bono w Szczytnie, Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, Humaneo, Fundacja Zachęta, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Gmina Miejska Giżycko, Gmina Miłki.

W ramach Poddziałania 11.1.2 w ramach ogłoszonych w 2017 roku 2 konkursów, do dofinansowania z pierwszego konkursu wybrano 7 projektów (realizatorzy: „Instytut Badawczo-Szkoleniowy” Sp. z o.o., Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Edukacyjna Szansa AZIRO, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Warmińsko Mazurski Oddział Regionalny, AL. EDUKACJA, Gmina Purda oraz Instytut Wiedzy i Rozwoju Elżbieta Iwaniec), w drugim konkursie trwa ocena merytoryczna⁵.

Od października 2017 roku trwa realizacja projektu, którego beneficjentem środków jest Stowarzyszenie Adelfi, które starało się o finansowanie projektu pod hasłem „Otwórz się na zmianę z *AlterCIS*”. Projekt ten uzyskał dofinansowanie w ramach Poddziałania 11.1.3. Usługi skierowane do osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym przez podmioty integracji społecznej – projekt ZIT Ełk (Zintegrowane Inwestycje Terytorialne). Polega on na podniesieniu aktywności społeczno-zawodowej 55 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w wieku 15-64 lata z terenu miasta i gminy Ełk. Jego wartość to nieco ponad milion złotych, przy czym 950 tysięcy będzie pochodzić z środków w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych – specjalnej puli środków z programu regionalnego, przeznaczonej dla Miasta Ełk i Gminy Ełk. Koordynacją wdrażania ZIT zajmuje się Urząd Miasta Ełku.

⁵ stan na marzec 2018 r.

Według stanu na koniec 2017 roku liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach Działania 11.1. to 1 254 osoby, kwota na jaką do końca roku zostały podpisane umowy w działaniu to 125 980 554,69 zł.

6) Działania służące promocji zatrudniania osób niepełnosprawnych, przełamywaniu barier w postaci braku wiedzy, nieprawidłowych postaw społecznych i stereotypów na temat tych osób, a także likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych; realizowane poprzez np. uwzględnianie tematyki w seminariach, konferencjach i targach, włączanie się w kampanie społeczne.

Działania służące promocji zatrudniania osób z niepełnosprawnościami realizowane były głównie przez pomoc w aktywizacji zawodowej tej grupy. W 2017 roku 760 bezrobotnych z niepełnosprawnościami (24,5% ogółu podejmujących) podjęło pracę subsydiowaną ze środków Funduszu Pracy. W formach aktywizacji zawodowej, takich jak szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe dorosłych i prace społecznie użyteczne w 2017 roku uczestniczyło 732 bezrobotnych.

W celu promowania i upowszechniania dobrych praktyk aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami w 2017 r. publiczne służby zatrudnienia, realizując poszczególne formy aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, jako jedną z grup priorytetowych wskazywały właśnie te osoby. W ramach swoich zadań urzędy pracy upowszechniały również oferty pracy dla osób niepełnosprawnych, udostępniały na swoich stronach internetowych oraz tablicach ogłoszeń ulotki i plakaty informujące o ofertach szkoleń, warsztatach oraz spotkaniach dot. aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością.

Powiatowe urzędy pracy służyły również pomocą w naborze, informowaniu, wydawaniu ulotek informacyjnych dotyczących projektów realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych przez inne instytucje. Przykładem tego typu inicjatyw są działania Miejskiego Urzędu Pracy w Olsztynie i Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego, które współpracowały w tym obszarze przy okazji projektów realizowanych przez:

1. WRZOS Doradztwo Kariera Olsztyn;
2. Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Olsztynie – projekt „Zatrudnienie Niepełnosprawnych”; „Biuro Karier”, Centrum Informacyjno-Poradnicze dla Osób Niepełnosprawnych;
3. Techpal Olsztyn – kompleksowe szkolenia zawodowe;
4. Fundacja Polskich Kawalerów Maltańskich – „Wsparcie osób niepełnosprawnych ruchowo na rynku pracy IV” , „Pomoc Maltańska – aktywizacja osób starszych”;
5. FAR Fundacja Rehabilitacji – projekt „Wsparcie osób niepełnosprawnych ruchowo na rynku pracy”; „Wsparcie osób niepełnosprawnych n rynku pracy”.

Ponadto pracownicy z tych urzędów realizując działania na rzecz osób niepełnosprawnych na co dzień współpracują z:

- Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (działania ciągłe), m.in. Projekt „Indywidualna i kompleksowa aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami z woj. warmińsko-mazurskiego”;
- MOPS – Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych;
- Olsztyńskim Stowarzyszeniem Głuchych;
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Podobne działania podejmowane są na terenie innych powiatów.

Dodatkowo UPPO wraz ze Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną Koło w Biskupcu podpisał porozumienie o współpracy partnerskiej dotyczącej aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością z wykorzystaniem usług i instrumentów rynku pracy.

Ponadto pracownicy UPPO wzięli udział w Jubileuszu 25-lecia Stowarzyszenia, połączonym z obchodami Dnia Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelleksualną. Celem spotkania było zwrócenie uwagi na sytuację osób niepełnosprawnych intelektualnie, prezentowanie ich możliwości, a także włączanie w życie społeczne i kulturalne. Uczestniczano również w Konferencji „*Ruch Rodziców – wpływ na jakość życia Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną*” oraz Marszu Godności ulicami Biskupca.

Pracownicy publicznych służb zatrudnienia biorą także aktywny udział w szkoleniach i konferencjach uwzględniających tematykę zatrudniania osób z niepełnosprawnościami. W ramach współpracy z Polskim Stowarzyszeniem Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną Koło w Biskupcu, Urząd Pracy Powiatu Olsztyńskiego przeprowadził 4 grupowe porady zawodowe dla uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej i pracowników Zakładu Aktywności Zawodowej. Celem zajęć nt. „*Znaczenie zmysłów w pracy zawodowej*” było uświadomienie znaczenia prognozy i diagnozy w projektowaniu stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

Pracownicy powiatowych urzędów pracy uczestniczyli również w konferencji organizowanej przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pt. „*Nowe możliwości wsparcia zatrudnienia i rozwoju kariery zawodowej osób niepełnosprawnych*”.

7) Promocja równościowego podejścia do kobiet i mężczyzn na rynku pracy, w tym elastycznych form zatrudnienia i organizacji pracy jako elementu ułatwiającego godzenie obowiązków zawodowych z pełnieniem ról rodzinnych oraz działań zmierzających do przełamywania stereotypów dotyczących płci.

Sytuacja kobiet na regionalnym rynku pracy jest wciąż różna od sytuacji zawodowej mężczyzn. Różnice można dostrzec analizując m.in. poziom bezrobocia – od lat wyższy dla kobiet niż dla mężczyzn (na koniec 2017 r. kobiety stanowiły 56,4% wszystkich bezrobotnych). Od wielu lat stopa bezrobocia kobiet przewyższa stopę bezrobocia mężczyzn - odpowiednio 7,1% wobec 6,5% (wg stanu na III kw. 2017 r.). Kobiety bardziej niż mężczyźni narażone są na bezrobocie długoterminowe (61,3% długotrwale bezrobotnych to kobiety).

Zasada wyrównywania szans kobiet i mężczyzn i przeciwdziałania dyskryminacji na rynku pracy, jest jedną z naczelných i podstawowych zasad horyzontalnych funduszy unijnych. Wszystkie wnioski składane w odpowiedzi na konkursy sprawdzane były pod kątem spełniania przez nie standardu minimum zasady równości szans kobiet i mężczyzn. Zasada ta opiera się na dwóch filarach:

- ✓ zasadzie równego traktowania i niedyskryminacji,
- ✓ obowiązku planowania konkretných działań wyrównawczych dla grupy społecznej, gdy doświadcza ona nierówności lub specyficznych barier dostępu, które mogą powodować wykluczenie społeczne.

Projekty, które nie spełniały tego kryterium zostały odrzucone, bez możliwości negocjacji.

Tematyka dot. zasad równości szans kobiet i mężczyzn była także omawiana podczas szkoleń zorganizowanych dla potencjalnych beneficjentów projektów RPO i PO WER.

8) Stosowanie i promocja niekonwencjonalnych form wsparcia osób bezrobotnych, w szczególności zakwalifikowanych do III profilu pomocy, takie jak np. indywidualne plany powrotu do pracy, programy specjalne.

Stosowanie i promocja niekonwencjonalnych form wsparcia w przypadku wielu grup bezrobotnych jest elementem niezbędnym do zapewnienia wysokiej efektywności zatrudnieniowej. Urzędy pracy szukają możliwości połączenia standardowych usług i instrumentów ze specyficznymi formami, które podnoszą wartość i skuteczność tych pierwszych. Przykładem zastosowania takich rozwiązań są programy specjalne.

PUP w Iławie osobom bezrobotnym znajdującym się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (w tym osobom z III profilem pomocy) obok tradycyjnych form pomocy takich jak: szkolenia, staże, prace interwencyjne, dotacje na wyposażenie i wyposażenie stanowisk pracy oraz na rozpoczęcie działalności gospodarczej, zaproponował pakiet mobilnościowy. Pakiet zawierający trzy moduły, miał na celu zlikwidowanie barier uniemożliwiających osobom bezrobotnym podjęcie zatrudnienia. Pierwszy z modułów - moduł opiekuńczy miał pomóc w rozwiązaniu problemów związanych ze znalezieniem i opłaceniem opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi. Obejmował on przygotowanie materiału informacyjnego na temat możliwości korzystania z usług opiekuńczych dostępnych w powiecie iławskim, w tym także informacji dotyczących tzw. umowy uaktywniającej w części finansowanej przez polskie państwo. W ramach modułu istniała również możliwość częściowej refundacji kosztów opieki poniesionych przez uczestników (do wysokości zasiłku dla osób bezrobotnych przez maksymalnie 6 miesięcy zatrudnienia). Ponadto, zainteresowani mogli skorzystać z indywidualnych konsultacji z firmą księgową, mających na celu pomoc w przygotowaniu dokumentów umowy uaktywniającej.

W module transportowym poszukiwano nowych rozwiązań w zakresie likwidacji trudności z dojazdem do pracy. W filiach urzędu oraz w głównej siedzibie urzędów, na tablicach, uczestnicy programu oraz inni bezrobotni z jednej strony mogli zamieszczać ogłoszenia o poszukiwaniu możliwości dojazdu, z drugiej strony informować o wolnych miejscach. Miejsce wymiany podobnej informacji PUP Iława utworzył na Facebooku. W ramach modułu istniała również możliwość skorzystania z kursu prawa jazdy kat. B, dla wybranych przez doradcę klienta osób. Finansowanie

polegało na pokryciu w pierwszej kolejności 30% kosztów prawa jazdy po przedstawieniu w urzędzie umowy o pracę, cywilnoprawnej lub potwierdzonego przez pracodawcę skierowania na staż. Pozostała część, tj. 70% zostanie wypłacona uczestnikowi po przepracowaniu 6 miesięcy i przedstawieniu kontynuacji umowy. W module psychologicznym, celem działań psychologa było zachęcenie uczestników do wprowadzenia zmian w swoim życiu i wyjścia poza tzw. strefę komfortu. Był to moduł obowiązkowy dla wszystkich uczestników projektu.

PUP w Nowym Mieście Lubawskim w realizowanym przez siebie programie specjalnym, jako specyficzny element wspierający zatrudnienie, przewidział m.in. udział asystenta pracy. Jego rolą było przede wszystkim monitorowanie sytuacji uczestnika i w razie konieczności bieżąca pomoc bezrobotnemu (dodatkowa mobilizacja, pomoc w przypadku pojawiających się trudności związanych z dojazdem do pracodawcy, dalsza pomoc w poszukiwaniu pracy po ukończeniu zatrudnienia subsydiowanego). Jako że uczestnikami programu byli długotrwale bezrobotni, często z ustalonym III profilem pomocy, a więc osoby najbardziej oddalone od rynku pracy, uzupełnieniem części aktywizacyjnej programu były dodatkowe grupowe warsztaty motywacyjne prowadzone przez psychologa. Wymiernym elementem motywacyjnym był bon aktywizacyjny. Bon w wysokości 500 zł wypłacany będzie (program, którego realizacja rozpoczęła się w 2017 roku kontynuowany będzie w 2018 roku) za każdy przepracowany miesiąc przez 2 pierwsze miesiące utrzymania się w zatrudnieniu. Kolejne wypłaty nastąpią po 4 i po 6 miesiącu utrzymania się w zatrudnieniu. Bon aktywizacyjny będzie również przyznany osobie, która w ciągu 2 miesięcy od zakończenia udziału w programie zatrudniona zostanie na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia (gdzie miesięczna wartość umowy gwarantuje minimalne wynagrodzenie).

9) Pomoc cudzoziemcom objętym ochroną międzynarodową w Polsce w wejściu na rynek pracy poprzez m.in. szkolenia zawodowe i wsparcie w znalezieniu zatrudnienia.

Na koniec 2017 roku w ewidencji urzędów pracy w naszym województwie zarejestrowanych było 102 cudzoziemców. Osoby te, po zarejestrowaniu w urzędach pracy mają dostęp do zasiłków dla bezrobotnych (na koniec grudnia do ich pobierania uprawnionych było 13 osób) oraz uprawnione są do korzystania z usług rynku pracy oraz pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy.

W ciągu całego roku cudzoziemcy systematycznie korzystali z usług pośrednictwa pracy, a 88 osób podjęło pracę (w tym część pracę subsydiowaną, gdzie przykładem jest PUP w Kętrzynie - w ramach doposażenia stanowiska pracy). PUP w Działdowie udzielił cudzoziemcowi pomocy finansowej na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej oraz skierował tę osobę na szkolenie z zakresu obsługi komputera.

W ramach omawianego działania powiatowe urzędy pracy współpracują również z pracodawcami. W 2017 roku znacznie wzrosła liczba oświadczeń, składanych do urzędów pracy, o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom. Zasady uproszczonej procedury miały zastosowanie do obywateli Białorusi, Mołdawii, Rosji, Ukrainy, Gruzji i Armenii. W ciągu całego roku na terenie województwa warmińsko-mazurskiego zarejestrowano 22 788 takich oświadczeń (prawie dwa i pół razy więcej niż w 2016 roku), z tego 1 926 - dotyczyło obywateli Białorusi, 167- obywateli Rosji, 19 410 - obywateli Ukrainy, 1 100 - obywateli Mołdawii, 111 - obywateli Gruzji i 74 - obywateli Armenii.

W związku z planowanymi od 1 stycznia 2018 roku zmianami w przepisach prawnych dot. cudzoziemców, na terenie województwa przeprowadzono akcje informacyjną. We wszystkich powiatach odbyły się spotkania z pracodawcami, w których często uczestniczyli przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy, Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej, Urzędu Skarbowego. Na stronach internetowych urzędów zamieszczono ulotki informacyjne dla pracodawców i cudzoziemców dotyczące nowych zasad zatrudniania cudzoziemców z krajów „trzecich” w Polsce.

PRIORYTET 2

Wzmocnienie potencjału regionalnej gospodarki dla wzrostu zatrudnienia.

Kreowanie nowych oraz utrzymanie istniejących miejsc pracy poprzez wsparcie przedsiębiorczości, w tym w sektorze ekonomii społecznej.

- 1) Działania ukierunkowane na powstawanie nowych przedsiębiorstw poprzez udzielanie wsparcia finansowanego na rozpoczęcie działalności gospodarczej, a także wsparcie doradczo-szkoleniowe dla osób rozpoczynających działalność oraz w początkowym okresie jej prowadzenia.**

Szczególną formą aktywizacji bezrobotnych jest ich przygotowywanie do podjęcia samodzielnej działalności gospodarczej. Bezrobotny zamierzający założyć firmę, może ubiegać się o przyznanie z Funduszu Pracy jednorazowych środków, które mogą być przeznaczone m.in. na:

- ⇒ zakup maszyn, urządzeń i sprzętu niezbędnych do podjęcia działalności;
- ⇒ zakup towarów przeznaczonych do dalszej odsprzedaży;
- ⇒ zakup oprogramowania;
- ⇒ pokrycie kosztów reklamy i promocji (np. foldery, wizytówki, plakaty);
- ⇒ pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanych z podjęciem działalności gospodarczej.

W 2017 roku dofinansowanie podjęcia przez bezrobotnego działalności gospodarczej otrzymało 1 686 osób, a na ten cel wydatkowano 34 302,5 tys. zł., co stanowiło 14,4% środków Funduszu Pracy przeznaczonych na aktywizację osób bezrobotnych.

Pomoc osobom udzielana jest również w ramach projektów realizowanych w Osi 10, Działanie 10.3 *Rozwój samozatrudnienia* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020. Działania ukierunkowane są na utworzenie oraz zapewnienie trwałości nowo utworzonych mikroprzedsiębiorstw, realizowane w postaci kompleksowego wsparcia związanego z rozpoczęciem działalności gospodarczej. W ramach

projektów istnieje możliwość zapewnienia bezzwrotnego wsparcia dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej obejmującego:

- ✓ wsparcie w postaci usług doradczo-szkoleniowych o charakterze specjalistycznym (indywidualnych i grupowych) udzielanych na etapie poprzedzającym rozpoczęcie działalności gospodarczej (przygotowanie do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej),
- ✓ wsparcie finansowe nie wyższe niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 28 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującego w dniu przyznania wsparcia rozumianym jako dzień podpisania umowy o przyznaniu wsparcia finansowego na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- ✓ wsparcie pomostowe w postaci indywidualnych usług doradczych o charakterze specjalistycznym udzielanych w okresie pierwszych 12 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej (pomoc w efektywnym wykorzystaniu wsparcia finansowego wspomagająca rozwój działalności gospodarczej),
- ✓ finansowe wsparcie pomostowe wypłacane miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego na dzień przyznania wsparcia bezzwrotnego przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej.

W 2017 roku rozstrzygnięto 7 konkursów w Działaniu 10.3 *Rozwój samozatrudnienia*, ogłoszonych w IV kwartale 2016 r. Podpisano pięć umów, których łączny budżet opiewa na ok. 16 mln zł. W przypadku 2 umów (na kwotę ok. 6 mln zł) WUP w Olsztynie odstąpił od ich podpisania, z przyczyn leżących po stronie beneficjentów.

W sierpniu 2017 roku ogłoszono i rozstrzygnięto kolejne 7 konkursów. Kwota przeznaczona na konkursy to ok. 55,2 mln zł. Wpłynęło w sumie 40 wniosków. W każdym z konkursów wybrano do zakontraktowania po jednym projekcie o kwocie dofinansowania zbliżonej do środków dostępnych w poszczególnych konkursach. Do końca 2017 r. podpisano 4 umowy na łączną kwotę 25,8 mln zł. Kolejne zostaną podpisane w 2018 r. (3 umowy na kwotę ok. 29 mln zł.).

Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w ramach Działania 10.3 otrzymało 661 osób.

2) **Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy w sektorach należących do specjalizacji regionalnych: ekonomia wody, drewno i meblarstwo, żywność wysokiej jakości.**

Wychodząc naprzeciwko oczekiwaniom rynku pracy, publiczne służby zatrudnienia promują ideę przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych. Działania takie realizowane są m.in. przez PUP w Elblągu, który cyklicznie od 2015 roku, organizuje porady grupowe pn. *„Bądź przedsiębiorczy – postaw na siebie podejmij samozatrudnienie”*. Celem spotkań jest wyposażenie uczestników w niezbędną wiedzę dot. uruchamiania, prowadzenia i rozliczania działalności gospodarczej oraz przekazanie informacji o możliwych źródłach dofinansowania. W trakcie zajęć prowadzone są również indywidualne konsultacje prowadzone przez doradcę finansowego, reprezentującego Fundację Inicjatywa Wspierania Przedsiębiorczości TAXE CARE. Podobne działania realizował PUP

w Lidzbarku Warmińskim, gdzie dla osób bezrobotnych planujących założenie własnej działalności gospodarczej prowadzone były porady zawodowe pn. „Mój Biznes”.

Idea przedsiębiorczości promowana była również wśród młodzieży. Doradcy zawodowi z PUP w Elku zostali poproszeni przez Dyрекcję Zespołu Szkół Nr 6 w Elku o spotkanie z młodzieżą w ramach Programu: „Otwarta Firma” w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości 2017. Również w ramach tego Programu zostało zorganizowane spotkanie z uczniami Zespołu Szkół Mechaniczno - Elektrycznych w Elku. Celem obu spotkań było promowanie przedsiębiorczości oraz wspieranie samozatrudnienia osób młodych.

Promocją idei przedsiębiorczości wśród młodych zajmowały się również OHP. W ramach realizacji Programu popularyzacji przedsiębiorczości i kształcenia zawodowego objęto wsparciem łącznie 1 433 osoby. W ramach inicjatywy odbywały się: 20 godzinne warsztaty z zakresu przedsiębiorczości oraz działania promocyjno- informacyjne w ramach działań w środowisku lokalnym.

Rozwój przedsiębiorczości realizowany jest także poprzez realizację Działania: 10.6. *Usługi rozwojowe dla przedsiębiorstw MŚP i ich pracowników świadczone w oparciu o podejście popytowe* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, gdzie jedną z grup docelowych realizowanych projektów były firmy, które swoją działalnością przyczyniają się do rozwoju inteligentnych specjalizacji województwa (w naszym województwie to ekonomia wody, meblarstwo i żywność wysokiej jakości).

Nowe miejsca pracy w wymienionych sektorach powstawały w wyniku zakładania przez osoby bezrobotne własnej działalności gospodarczej finansowanej ze środków Funduszu Pracy. W sektorze wody najczęściej otwierane były firmy zajmujące się produkcją mebli (23 osoby). Bezrobotni rozpoczynali również działalność gospodarczą związaną z produkcją wyrobów tartacznych (8 osób), usługami stolarskimi (5 osób), produkcją wyrobów stolarskich i ciesielskich (4 osoby).

W sektorze wody bezrobotni samo zatrudniali się m.in. w firmach zajmujących się naprawą i konserwacją łodzi (4 osoby), zaś w sektorze wody przy produkcji pieczywa i świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek (2 osoby). łącznie w 2017 roku powstało ponad 50 firm działających w specjalizacjach regionalnych.

3) Wsparcie pracodawców w tworzeniu nowych miejsc pracy, między innymi poprzez refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

Pracodawcy, którzy zamierzają zatrudnić osobę bezrobotną, zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy, mogą ubiegać się o wsparcie finansowe, związane z tym zatrudnieniem. Tego rodzaju działanie przynosi obustronne korzyści: pracodawcy mogą zminimalizować koszty związane z zatrudnieniem nowego pracownika, a osoby bezrobotne mają w ten sposób większe szanse na znalezienie zatrudnienia. Pracodawcy mogą ubiegać się o:

- refundację kosztów poniesionych na wynagrodzenia,
- składki na ubezpieczenia społeczne w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych,
- jednorazową refundację kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne,
- organizację stażu.

Inne formy wsparcia kierowane do pracodawców, to między innymi refundacja doposażenia stanowiska pracy. W ramach tej formy aktywizacji w 2017 roku udzielono dotacji 1 021 pracodawcom na utworzenie 1 266 miejsc pracy. Na stanowiskach utworzonych w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, zatrudniono 1 998 bezrobotnych. Środki przeznaczone na ten cel to 26 007,9 tys. zł, co stanowiło 10,9% wydatków poniesionych na aktywizację osób bezrobotnych.

4) Promocja pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej oraz utworzenie stanowiska pracy udzielanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Na podstawie znowelizowanej w 2014 r. ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy ze środków Funduszu Pracy realizowany jest Rządowy Program „Pierwszy biznes – Wsparcie w starcie” Programem przez cały okres jego funkcjonowania zarządza Bank Gospodarstwa Krajowego. Celem Programu jest rozwój przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy, jako elementów rozwoju rynku pracy, przeciwdziałania bezrobociu i promowania zatrudnienia. W ramach Programu, w każdym z województw wybrani zostali pośrednicy finansowi.

Promocja pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej oraz utworzenie stanowiska pracy udzielanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego odbywa się poprzez informację ustną pracowników urzędu, stronę internetową urzędu oraz ulotki, plakaty czy broszury. Osoby bezrobotne oraz pracodawcy, którzy ubiegali się o środki na rozpoczęcie własnej działalności bądź wyposażenie doposażenie stanowiska pracy a nie uzyskali wsparcia z powodu wyczerpania limitu środków przeznaczonych na ten cel, informowani byli przez pracowników o możliwości pozyskania środków z Banku Gospodarstwa Krajowego. Ponadto promocja pożyczek odbywa się na organizowanych przez powiatowe urzędy pracy corocznych wydarzeniach: Targach Pracy, Dniach Otwartych, spotkaniach z osobami bezrobotnymi czy pracodawcami.

5) Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych, w tym poprzez przyznawanie jednorazowych środków dla osób fizycznych i prawnych zakładających spółdzielnie socjalne oraz tworzących nowe miejsca pracy w sektorze ekonomii społecznej, a także zwrot opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne za zatrudnionych pracowników spółdzielni.

Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych w 2017 roku odbywało się m.in. poprzez refundację wynagrodzeń i kosztów osobowych członków spółdzielni socjalnych. W 2017 roku skorzystało z tej formy pomocy 17 osób, a przeznaczono na ten cel 45,0 tys. zł.

Poza tym spółdzielnie działające na terenie województwa na zasadach ogólnych korzystały z pomocy finansowej w postaci form wspomagających zatrudnienie, oferowanych przez urzędy pracy w ramach środków Funduszu Pracy.

Działania wspierające rozwój przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej podejmowane przez powiatowe urzędy pracy to również:

- a) promowane w ramach innych swoich działań usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej. Przykładem takiego działania może być PUP w Iławie, który w ramach realizowanego przez siebie programu specjalnego promował działalność Spółdzielni Socjalnej „Horyzonty” świadczącej usługi opiekuńcze dla osób dorosłych oraz Fundacji Rozwoju Warmii i Mazur, która prowadzi sieć przedszkoli i żłobków na terenie powiatu iławskiego,
- b) promowanie wspólnie z przedstawicielami Ośrodka Wspierania Inicjatyw Społecznych w Elblągu oraz Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej w Ostródzie zagadnień związanych z przedsiębiorczością społeczną podczas grupowych spotkań informacyjnych dla bezrobotnych (PUP w Ostródzie).

Działanie to realizowane jest również w ramach Poddziałania 11.3.1. Wsparcie przedsiębiorczości społecznej (*Działanie 11.3. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia*). W ramach projektu można było uzyskać dofinansowanie na świadczenie usług animacyjnych, inkubacyjnych i biznesowych osobom wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym, służących zakładaniu przedsiębiorstw społecznych. Projekt zakładał również możliwość uzyskania dofinansowania na dotacje i wsparcie pomostowe na zakładanie przedsiębiorstw społecznych, prowadzące do zatrudnienia a także na tworzenie miejsc pracy w funkcjonujących przedsiębiorstwach społecznych.

W 2017 roku w województwie kontynuowane były działania, w ramach podpisanych w 2016 roku umów o dofinansowanie prowadzonych Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) w Nidzicy, Olsztynie i Ełku oraz Ośrodka Wsparcia Inicjatyw Ekonomii Społecznej (OWIES) w Elblągu.

Działdowska Agencja Rozwoju S.A w partnerstwie ze Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Spółdzielczości i Przedsiębiorczości Lokalnej WAMA-COOP w Olsztynie do końca 2018 roku realizuje projekt pn. **Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Olsztynie**. Grupę docelową stanowią osoby w wieku od 15 do 64 lat zagrożone ryzykiem ubóstwa i/lub wykluczenia społecznego w tym osoby bezrobotne, które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w trzeciej grupie osób (tzw. oddalonych od rynku pracy) zamieszkujące na terenie jednego z 5 powiatów województwa warmińsko-mazurskiego tj.: bartoszyckiego, kętrzyńskiego, lidzbarskiego, mrągowskiego, olsztyńskiego oraz Miasta Olsztyn. W ramach realizacji projektu świadczone są usługi animacyjne, inkubacyjne i biznesowe w tym m.in.:

- wspieranie tworzenia grup inicjatywnych zainteresowanych utworzeniem podmiotów ekonomii społecznej poprzez wsparcie szkoleniowe i doradcze;
- udostępnianie sprzętów i pomieszczeń dla tworzonych przedsiębiorstw społecznych w ramach inkubatorów przedsiębiorczości społecznej;
- szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej;
- doradztwo indywidualne i grupowe;
- usługi prawne, księgowe i marketingowe dla podmiotów ekonomii społecznej.

Dodatkowo zapewnione jest wsparcie finansowe w postaci bezzwrotnych dotacji oraz wsparcia pomostowego podstawowego i przedłużonego na zakładanie przedsiębiorstw społecznych lub prowadzące do zatrudnienia oraz tworzenie miejsc pracy w funkcjonujących przedsiębiorstwach społecznych.

W 2017 roku wsparcie rozwoju przedsiębiorczości społecznej kontynuowane było poprzez projekt pt. **Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Nidzicy** realizowany przez Nidzicką Fundację Rozwoju NIDA oraz Działdowską Agencję Rozwoju S.A. Ze wsparcia Ośrodka korzystają osoby zamieszkujące powiat działdowski, nidzicki, nowomiejski lub szczywieński, będące w wieku 15-64 lata zagrożone ryzykiem ubóstwa i/lub wykluczenia społecznego, w tym osoby bezrobotne, pracownicy lokalnych i regionalnych podmiotów działających na rzecz rozwoju ekonomii społecznej. Poza wcześniej wymienionymi formami wsparcia, OWES w Nidzicy prowadzi badania nisz rynkowych, wspiera tworzenie powiatowych zespołów ds. ekonomii społecznej i tworzenia lokalnych paktów na rzecz ekonomii społecznej, warsztaty w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z zakresu przedsiębiorczości społecznej oraz wspieranie młodzieżowych inicjatyw ekonomii społecznej oraz rozwój Warmińsko-Mazurskiej Sieci Przedsiębiorstw Społecznych „Prometeusz”.

W ramach Ośrodka w Nidzicy funkcjonuje:

- Centrum Ekonomii Społecznej prowadzone przez Nidzicką Fundację Rozwoju NIDA (wsparcie merytoryczne w postaci szkoleń, wizyt studyjnych, doradztwa),
- dwa Inkubatory Przedsiębiorczości Społecznej - jeden prowadzony przez Fundację NIDA, drugi przez DAR S.A.- (wsparcie w postaci animacji lokalnego środowiska oraz doradztwa, a także udostępnianie infrastruktury przedsiębiorstwom społecznym)
- Fundusz Przedsiębiorczości Społecznej prowadzony przez DAR S.A. – wsparcie finansowe na założenie i rozwój przedsiębiorstw społecznych.

Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych również realizuje projekt **Ośrodek Wspierania Inicjatyw Ekonomii Społecznej w Elblągu** (OWIES Elbląg), który zakłada kompleksowy rozwój ekonomii społecznej na terenie pięciu powiatów województwa warmińsko-mazurskiego: braniewski, Elbląg, elbląski, iławski, ostródzki.

W 2017 roku w OWIES Elbląg nadal kontynuowane były działania w ramach trzech bloków:

a) Centrum Ekonomii Społecznej

- Informacja – m.in.: prowadzone są infopunkty i biblioteczki Ekonomii Społecznej, tworzone jest pismo Pozarządowiec i materiały filmowe promujące ekonomię społeczną, obsługiwana jest regionalna platforma sprzedaży produktów i usług przedsiębiorstw społecznych TARGES,
- Edukacja - organizacja warsztatów, szkoleń, wizyt studyjnych dotyczących tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych.

b) Inkubatory Przedsiębiorczości Społecznej

Prowadzone są cztery Inkubatory Przedsiębiorczości Społecznej – w Elblągu, Braniewie, Ostródzie i Iławie, których działania opierają się na wspieraniu, tworzeniu i rozwoju inicjatyw, projektów, partnerstw lokalnych ukierunkowanych na rozwój ekonomii społecznej oraz oferowanie doradztwa podstawowego i specjalistycznego z zakresu: prawnego, księgowości, biznesowego, marketingowego itp. w formie spotkań bezpośrednich i konsultacji mailowych.

c) Fundusz Przedsiębiorczości Społecznej, w ramach którego:

– udzielane jest wsparcie finansowe na założenie i rozwój przedsiębiorstw społecznych

- wsparcie opiekuna biznesowego ukierunkowane na rozwój nowopowstałych i istniejących spółdzielni socjalnych.

Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej realizowany jest także przez Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych i Stowarzyszenie Adelfi poprzez rozwój ekonomii społecznej w subregionie ełckim (**OWES Ełk**).

W 2017 roku w ramach wsparcia finansowego w postaci dotacji, w województwie powstało 17 nowych przedsiębiorstw społecznych (spółdzielni socjalnych), w nowopowstałych spółdzielniach utworzono 110 miejsc pracy, natomiast w już funkcjonujących przedsiębiorstwach społecznych w ramach wsparcia finansowanego utworzono 61 miejsc pracy.

Od początku wdrażania Działania 11.3 ze wsparcia skorzystało łącznie 778 osób, a kwota na jaką zostały podpisane umowy to 40 401 610,03 zł.

6) Promocja postaw innowacyjnych wśród kadr zarządzających przedsiębiorstwami oraz ich pracowników, a także samorządów oraz społeczeństwa.

Promocja postaw innowacyjnych odbywała się poprzez wykorzystanie środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego, w ramach którego realizowane były szkolenia, z których korzystają również właściciele firm i kadra zarządzająca.

Przykładem takich szkoleń są wysokospecjalistyczne szkolenia przyczyniające się do podniesienia poziomu innowacyjności realizowane na terenie powiatu oleckiego w branży:

- ✓ produkcji łodzi – szkolenie Solidworks Visualize, który umożliwia użytkownikom SOILWORKS i innych programów CAD tworzenie projektów, komunikację i współpracę za pomocą wysokiej jakości obrazów, dzięki czemu pobudza innowacje i wspiera decyzje projektowe i rozwiązania biznesowe,
- ✓ kosmetycznej – szkolenie z zastosowania toksyny botulinowej, mezoterapia z wykorzystaniem osocza bogatopłytkowego, zaawansowane techniki z zastosowania preparatów na bazie usieciowanego kwasu hialuronowego.

Powiatowy Urząd Pracy w Szczytnie, w ramach środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego objął wsparciem pracowników siedmiu ośrodków pomocy społecznej powiatu szczywieńskiego. Łącznie 35 pracowników ukończyło „*Terapię Skoncentrowaną na Rozwiązaniach – kurs podstawowy*”, której założeniem jest praca z człowiekiem, a nie skupianie się na jego problemie.

7) Upowszechnianie zasad społecznie odpowiedzialnego biznesu oraz ekonomii społecznej.

Problematyka społecznej odpowiedzialności oraz zobowiązanie organizacji do włączania aspektów społecznych i środowiskowych w proces podejmowania decyzji, a także wzięcie odpowiedzialności za wpływ podejmowanych decyzji i aktywności na społeczeństwo i środowisko jest upowszechniane w ramach kontaktów bezpośrednich z klientem (indywidualnym i instytucjonalnym).

Upowszechnienie zasad ekonomii społecznej wśród osób bezrobotnych odbywała się w 2017 roku głównie poprzez organizację spotkań, celem których było m.in:

- zdobycie przez uczestników wiedzy z zakresu tworzenia i podstaw funkcjonowania spółdzielni socjalnej,
- mobilizowanie i motywowanie uczestników do zakładania spółdzielni socjalnej,
- zdobycie przez uczestników wiedzy z zakresu dobrych praktyk.

Jako przykład takich działań wymienić można m.in. inicjatywę Powiatowego Urzędu Pracy w Ostródzie, który wspólnie z ostródzkim Inkubatorem Przedsiębiorczości Społecznej, przeprowadził cykl spotkań informacyjnych, poświęconych m.in. możliwości otwierania spółdzielni socjalnych. W trakcie spotkań, animatorzy Inkubatora omawiali sposoby zakładania spółdzielni i prezentowali przykłady takich, które odniosły sukces i z powodzeniem radzą sobie na rynku. Wspólnie z doradcami zawodowymi z PUP odpowiadali również na wiele pytań, dotyczących różnych aspektów działalności spółdzielni, np. możliwości finansowania ich działalności.

W Mrągowie, w ramach szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy oraz grupowej informacji zawodowej *„Drogowskaz – informacja o formach wsparcia skierowanych do osób bezrobotnych i poszukujących pracy”*, zaproszony przedstawiciel Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej, przedstawił ofertę usług świadczonych przez ośrodek oraz przybliżył jego cel działania - tworzenie nowych miejsc pracy, wzmocnienie potencjału podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych oraz tworzenie przyjaznego otoczenia prawnego i inicjatyw partnerskich.

MUP i UPPO promował wśród bezrobotnych ideę ekonomii społecznej na mocy porozumienia zawartego ze Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Społeczności i Przedsiębiorczości Lokalnej WAMA-COOP w Olsztynie. Celem porozumienia jest współpraca na rzecz rozwoju i upowszechniania możliwości tworzenia nowych miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej. W ramach porozumienia MUP i UPPO udzielał ponadto informacji: o działaniach szkoleniowo-doradczych prowadzonych przez Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej w Olsztynie, o zasadach przyznawania środków z Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej na zasadach określonych dla spółdzielni socjalnych. W Dobrym Mieście w organizowanych przez pracowników urzędu cyklicznych spotkaniach z bezrobotnymi, uczestniczą przedstawiciele OWES-u przekazując informacje nt. ekonomii społecznej oraz procedur zakładania i prowadzenia spółdzielni socjalnych.

Ponadto Powiatowy Urząd Pracy w Pisz w ramach upowszechniania ekonomii społecznej na stronie internetowej urzędu zamieszcza informacje na temat inicjatyw i spotkań Zespołu ds. Ekonomii Społecznej.

Zwiększenie adaptacyjności kadr do zmieniających się potrzeb i uwarunkowań regionalnej gospodarki.

1) Wsparcie, poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy, kształcenia ustawicznego pracowników mające na celu zapobieganie utracie zatrudnienia z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań gospodarki.

Krajowy Fundusz Szkoleniowy przeznaczony jest na potrzeby związane z kształceniem pracowników i pracodawców, ma na celu uaktualnienie oraz uzupełnienie kwalifikacji zawodowych (obu grup) niezbędnych do funkcjonowania na rynku pracy. Środki mogą być przeznaczone na finansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawcy, w tym na:

- ⇒ określanie potrzeb pracodawcy w zakresie kształcenia ustawicznego w związku z ubieganiem się o sfinansowanie tego kształcenia ze środków KFS;
- ⇒ kursy i studia podyplomowe realizowane z inicjatywy pracodawcy lub za jego zgodą;
- ⇒ egzaminy umożliwiające uzyskanie dyplomów potwierdzających nabycie umiejętności, kwalifikacji lub uprawnień zawodowych;
- ⇒ badania lekarskie i psychologiczne wymagane do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu;
- ⇒ ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków w związku z podjętym zatrudnieniem.

Ponadto samorządy powiatowe ze środków przyznanych w ramach limitu na rok 2017 mogły sfinansować tzw. działania dodatkowe :

- ⇒ określanie zapotrzebowania na zawody na rynku pracy;
- ⇒ badanie efektywności wsparcia udzielonego ze środków KFS;
- ⇒ promocję KFS;
- ⇒ konsultacje i poradnictwo dla pracodawców w zakresie korzystania z KFS.

Co roku Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej określa priorytety wydatkowania podstawowej puli środków KFS. W 2017 było to:

- ⇒ wsparcie zawodowego kształcenia ustawicznego w sektorach: przetwórstwo przemysłowe, transport i gospodarka magazynowa oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna;
- ⇒ wsparcie zawodowego kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie lub województwie zawodach deficytowych;
- ⇒ wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które mogą udokumentować wykonywanie przez co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a którym nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej.

Urzędy pracy przyznają wsparcie ze środków KFS w pierwszej kolejności pracodawcom, których wnioski spełniały wymagania określone w priorytetach. W przypadku pozostawiania wolnych środków w ramach limitu powiatowe urzędy pracy mogły przyznawać środki pracodawcom nie spełniającym tych wymagań.

Samorządy powiatowe województwa warmińsko-mazurskiego, na realizację zadań, w ramach KFS, otrzymały w 2017 roku środki w wysokości 5 226,1 tys. zł. Po wyczerpaniu środków KFS przyznanych limitem, samorządy powiatowe mogły ubiegać się o środki Rezerwy. Z takiej możliwości skorzystało 15 powiatowych urzędów pracy województwa warmińsko-mazurskiego, wnioskując łącznie o kwotę 1 102,6 tys. zł. Jednocześnie pięć samorządów powiatowych zawnioskowało o zmniejszenie limitu środków KFS spodziewając się, że środki te nie zostaną wykorzystane do końca roku z uwagi na brak wniosków ze strony pracodawców. Łączna kwota wszystkich zmniejszeń wyniosła 61,2 tys. zł (o 101,8 tys. zł mniej niż przed rokiem). Ostatecznie, uwzględniając wszystkie zmiany w wysokości środków KFS, warmińsko-mazurskie urzędy pracy dysponowały w 2017 roku kwotą 6 267,5 tys. zł, (o 240,5 tys. zł więcej niż przed rokiem). Wydatkowano kwotę 6 182,1 tys. zł, (o 208,9 tys. zł, tj. o 3,5% więcej niż w roku poprzednim) zaspakajając tym samym zapotrzebowanie na kształcenie ustawiczne ze strony pracodawców województwa warmińsko-mazurskiego. W 2017 roku z tej formy aktywizacji skorzystało 4 243 pracodawców/pracowników, tj. o 178 osób mniej niż w roku poprzednim (spadek o 4,0%).

2) Promocja i realizacja usług rozwojowych dla przedsiębiorstw MŚP i ich pracowników, świadczonych w oparciu o podejście popytowe.

Wsparcie doradczo-szkoleniowe dla kadry przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne i modernizacyjne, a także ich pracowników, ukierunkowane na dostosowanie się do zmian gospodarczych.

Działanie to realizowane jest przede wszystkim poprzez projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, działanie: 10.6. *Usługi rozwojowe dla przedsiębiorstw MŚP i ich pracowników świadczone w oparciu o podejście popytowe*. Realizatorzy wyłonieni zostali w 2016 r., oddzielnie dla każdego subregionu województwa warmińsko-mazurskiego. Są nimi:

- Stowarzyszenie „Centrum Rozwoju Ekonomicznego Pasłęka” - 3 projekty dla subregionów: olsztyńskiego, elbląskiego oraz ełckiego
- Techpal Sp. z o.o. - 3 projekty dla subregionów: olsztyńskiego, elbląskiego oraz ełckiego,
- Warmińsko-Mazurski Związek Pracodawców Prywatnych podpisał z Urzędem Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego - 2 projekty dla subregionów: olsztyńskiego oraz ełckiego.

W ramach projektów realizowane jest doradztwo w zakresie usług rozwojowych, monitoring realizacji usług rozwojowych oraz udzielanie refundacji na usługi rozwojowe wybrane przez przedsiębiorców z Bazy Usług Rozwojowych (tj. z internetowej bazy usług rozwojowych zawierającej nie tylko oferty szkoleń, ale także kursów, studiów podyplomowych, e-learningu, doradztwa i innych działań, które pozwalają podnosić i rozwijać kompetencje). Kwota zakontraktowana projektów to 67 109 519,48 zł.

W ramach Warmińsko – Mazurskiego Systemu Finansowania Usług Rozwojowych dla Przedsiębiorstw (Działanie 10.6 RPO WWM) w roku 2017 osiągnięto następujące efekty:

- ✓ liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - 2 619 osób;
- ✓ liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie [szt.] 1 024 firm;
- ✓ wartość wsparcia przekazanego przedsiębiorcom na realizację usług rozwojowych (dofinansowanie UE) 10,07 mln PLN.

3) **Monitoring sytuacji w zakresie planowanych i realizowanych w województwie zwolnień grupowych pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz inicjowanie kompleksowego wsparcia i działań outplacementowych na rzecz tej grupy osób.**

Monitoringiem sytuacji w zakresie planowanych i realizowanych w województwie zwolnień grupowych pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz inicjowanie kompleksowego wsparcia i działań outplacementowych na rzecz tej grupy osób zajmuje się Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie. W 2017 roku comiesięczne informacje sporządzane w oparciu o dane z powiatowych urzędów pracy, przekazywane były zarówno do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, jak i Wojewody Warmińsko-Mazurskiego. W 2017 roku zamiar realizacji zwolnienia grupowego zgłosiło 6 zakładów. Zwolnieniami miało zostać objętych w sumie 67 osób. W wyniku realizacji zwolnień grupowych, zgłoszonych do urzędów pracy, zatrudnienie w 2017 roku straciły w sumie 192 osoby z 17 zakładów pracy.

Wsparcie outplacementowe, tj. wsparcie osób objętych restrukturyzacją lub reorganizacją, bądź zwolnionych z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu obejmuje Działanie 10.5 - *Wsparcie outplacementowe osób zwolnionych lub zagrożonych zwolnieniem z pracy* Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014-2020. Outplacement obejmuje kompleksowy zestaw działań dostosowanych do indywidualnych potrzeb uczestników projektu, w tym m.in.:

- ⇒ doradztwo zawodowe połączone z przygotowaniem Indywidualnego Planu Działania jako obowiązkowy element wsparcia;
- ⇒ poradnictwo psychologiczne;
- ⇒ pośrednictwo pracy;
- ⇒ szkolenia, kursy, studia podyplomowe;
- ⇒ staże, praktyki zawodowe;
- ⇒ subsydiowanie zatrudnienia;
- ⇒ dodatek relokacyjny;
- ⇒ wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, w formie zwrotnej lub bezzwrotnej, połączone ze wsparciem pomostowym w formie doradztwa i szkoleń oraz w postaci finansowej. O uzyskanie bezzwrotnego wsparcia finansowego może ubiegać się osoba, która spełnia co najmniej jeden z warunków: jest osobą z niepełnosprawnością, jest osobą powyżej 50. roku życia, jest kobietą, jest pracownikiem o niskich kwalifikacjach, jest osobą poniżej 30. roku życia.

W 2017 roku w Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie ogłosił i rozstrzygnął 3 konkursy na które przeznaczono ok. 12,9 mln zł. W odpowiedzi na nabór wpłynęły 3 wnioski – po jednym w każdym z konkursów. Podpisano 2 umowy na kwotę prawie 10,2 mln zł. Umowy obejmują subregiony olsztyński i elbląski. Ze wsparcia skorzystały 573 osoby.

4) Wsparcie akademickich inkubatorów przedsiębiorczości, inkubatorów innowacyjności oraz biur karier, m.in. w zakresie szkoleń, doradztwa zawodowego, informacji i promocji.

Wsparcie i współpraca publicznych służb zatrudnienia i szkół wyższych realizowana była na różnych poziomach – zarówno przez powiatowe jak i Wojewódzki Urząd Pracy.

Na szczecelu województwa współpraca ta opiera się o zapisy podpisanego w 2015 roku Porozumienia, obejmującego 10 sygnatariuszy (uczelnie wyższe regionu), a realizowana jest w następujących obszarach:

- świadczenie poradnictwa zawodowego na rzecz studentów, absolwentów i doktorantów,
- wsparcie metodyczno-szkoleniowe świadczone na rzecz pracowników biura karier,
- opracowywanie, aktualizowanie i upowszechnianie informacji zawodowych.

W 2017 roku w zakresie wsparcia studentów, absolwentów oraz doktorantów w wejściu na rynek pracy przeprowadzono 8 spotkań ze 104 uczestnikami. Spotkania miały formę porad grupowych służących odkrywaniu własnego potencjału oraz spotkań informacyjnych na temat usług rynku pracy oraz planowania kariery zawodowej. Ponadto 14 pracowników Akademickich Biur Karier zostało przeszkolonych z zakresu umiejętności społecznych podczas 7 szkoleń prowadzonych przez pracowników Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej. Pracownicy akademickich biur karier wspólnie z pracownikami powiatowych urzędów pracy uczestniczyli ponadto w szkoleniach:

- „Metody grupowego poradnictwa zawodowego”,
- „Nowoczesne techniki poszukiwania pracy”,
- „Rozwiązywanie problemów zawodowych – kreatywne metody i techniki”,
- „Praca w oparciu o zasoby klienta – elementy coachingu”.

Współpraca realizowana była również na poziomie powiatowym. W 2017 roku PUP w Nowym Mieście Lubawskim był inicjatorem współpracy pomiędzy powiatem nowomiejskim, a Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy. Płaszczyzną współdziałania mają być min. wspólne inicjatywy w zakresie edukacyjnych projektów innowacyjnych, wspólne działania w celu podejmowania współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego oraz wzajemne wsparcie promocyjno-informacyjne.

Ponadto we współpracy ze szkołami wyższymi organizowane były Europejskie Dni Pracodawcy oraz Ogólnopolski Tydzień Kariery.

PRIORYTET 3

Zwiększenie efektywności działań na rzecz rynku pracy

Wzmocnienie instytucji rynku pracy w realizacji aktywnej polityki rynku pracy

1) Doskonalenie usług, instrumentów i aktywnych programów rynku pracy świadczonych przez publiczne służby zatrudnienia z wykorzystaniem profilowania pomocy i Indywidualnych Planów Działania dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Rok 2017 był czwartym rokiem funkcjonowania obowiązku ustalenia dla bezrobotnego profilu pomocy, który ma służyć jak najlepszemu dopasowaniu form aktywizacji realizowanych przez urząd do indywidualnych potrzeb osoby. W 2017 roku liczba bezrobotnych, dla których ustalono profil pomocy wyniosła 102 480 osób. Aby określić profile, pracownicy powiatowych urzędów pracy w ciągu roku przeprowadzili 102 805 wywiadów z bezrobotnymi.

Na koniec grudnia 2017 roku w rejestrach znajdowało się 58 175 osób z ustalonym profilem pomocy, z czego:

- ⇒ 938 osób z I profilem pomocy (1,6% ogółu bezrobotnych z ustalonym profilem pomocy) – profil ten skupia osoby aktywne, gotowe od razu do podjęcia zatrudnienia, dla których realizacja IPD nie powinna przekroczyć 180 dni. W profilu tym urząd pracy może zaproponować bezrobotnemu pośrednictwo pracy, a w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe lub szkolenia, sfinansowanie kosztów egzaminów, dofinansowanie kosztów przejazdu, środki na podjęcie działalności gospodarczej, świadczenie aktywizacyjne, bon stażowy, szkoleniowy, zatrudnieniowy na zasiedlenie.
- ⇒ 36 004 osoby z II profilem pomocy (61,9%) – są to osoby wymagające intensywnego wsparcia ze strony urzędu w celu znalezienia zatrudnienia. Bezrobotni z ustalonym II profilem pomocy mogą korzystać z dowolnych form pomocy określonych w ustawie (z wyjątkiem Programu Aktywizacja i Integracja),
- ⇒ 21 233 osób z III profilem pomocy (36,5%) – jest to grupa osób oddalonych od rynku pracy, wymagających szczególnego wsparcia. Formy pomocy ustalone dla tego profilu to: Program Aktywizacja i Integracja, działania aktywizacyjne zlecone przez urząd pracy, programy specjalne, skierowanie do zatrudnienia wspieranego u pracodawcy lub podjęcia pracy w spółdzielni socjalnej zakładanej przez osoby prawne oraz w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe.

Nie później niż w terminie 60 dni od dnia określenia profilu pomocy, z udziałem osoby bezrobotnej powiatowy urząd pracy przygotowują Indywidualny Plan Działania, który określa:

- działania możliwe do zastosowania przez urząd pracy w ramach pomocy określonej w ustawie;
- działania planowane do samodzielnej realizacji w celu poszukiwania pracy;
- planowane terminy realizacji poszczególnych działań;
- formy, planowaną liczbę i terminy kontaktów z pośrednikiem pracy, doradcą zawodowym lub innym pracownikiem urzędu pracy;
- termin i warunki zakończenia realizacji indywidualnego planu działania.

W 2017 roku w województwie przygotowano 87 010 Indywidualnych Planów Działań dla bezrobotnych. Realizację IPD zakończyło 33 787 osób, a 61 852 osoby przerwały IPD, w tym z powodu podjęcia pracy – 22 565 bezrobotnych. Na koniec grudnia 2017 roku 59 307 bezrobotnych realizowało swoje IPD.

Indywidualnymi Planami Działań objęte były również osoby poszukujące pracy. W 2017 roku dla tej grupy przygotowano 534 IPD, 463 osoby poszukujące pracy zakończyły jego realizację, 582 osoby przerwały IPD (w tym 84 osoby z powodu podjęcia pracy). W trakcie realizacji IPD na koniec roku było 623 osoby poszukujące pracy.

W okresie realizacji indywidualnego planu działania urząd pracy, co najmniej raz na 60 dni, kontaktował się z osobą bezrobotną w celu monitorowania sytuacji i postępów w realizacji przewidzianych dla niej działań. Kontakt ten może być realizowany w formie spotkania, rozmowy telefonicznej albo wymiany informacji drogą elektroniczną lub pocztową.

Doskonalenie usług rynku pracy oraz monitorowanie efektów ich stosowania przez publiczne służby zatrudnienia w 2017 roku odbywało się m.in. przez sporządzanie analiz i badań zawierających ocenę funkcjonowania programów promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej bezrobotnych. W analizach odnoszono się także do wykorzystywania środków Funduszu Pracy EFS oraz Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

2) Rozwój kompetencji pracowników publicznych służb zatrudnienia, poprzez m.in. kursy, szkolenia, studia podyplomowe.

Tematyka szkoleń zrealizowanych w 2017 roku obejmowała zarówno warsztaty związane z nabywaniem przez pracowników wiedzy merytorycznej (szkolenia z prawa zamówień publicznych, prawa pracy, rachunkowości, finansów publicznych czy systemów informatycznych, pomocy publicznej, nowego okresu programowania) oraz spotkania w zakresie rozwoju kompetencji na danych stanowiskach. Ogółem w ciągu całego roku przeszkolono 1 054 pracowników publicznych służb zatrudnienia. Na ten cel wydatkowano 1 401,5 tys. zł. pochodzących z Funduszu Pracy.

Szkolenia dla pracowników powiatowych urzędów pracy oraz partnerów rynku pracy, realizowane były również w ramach działalności metodyczno-szkoleniowej Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Olsztynie. W 2017 roku Centra przeprowadziły 20 szkoleń. Łącznie przeszkolono 284 osoby. Część szkoleń była dofinansowana z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki

Spółecznej w ramach umowy z Samorządem Województwa i skierowana wyłącznie do pracowników powiatowych urzędów pracy i Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie (w tym: doradców klienta, pośredników pracy, specjalistów ds. szkoleń, doradców zawodowych). W szkoleniach dla pracowników urzędów pracy uczestniczyło 130 osób. Pozostała część szkoleń, w których uczestniczyły 154 osoby była skierowana do szerszej grupy odbiorców: pracowników WUP, pup ,OHP i ABK. Tematy szkoleń dofinansowanych z MRPiPS :

- Profilowanie pomocy dla osób bezrobotnych (7 przeszkolonych osób),
- Zarządzanie czasem w planowaniu kariery zawodowej (17 przeszkolonych osób),
- Metody radzenia sobie ze stresem w pracy doradcy klienta (36 przeszkolonych osób),
- Nowoczesne metody rekrutacji i selekcji pracowników przydatne w poradnictwie zawodowym” (18 przeszkolonych osób),
- Coaching w poradnictwie zawodowym (16 przeszkolonych osób),
- Skuteczna komunikacja jako narzędzie pracy doradcy klienta (18 przeszkolonych osób),
- Nowoczesne metody i techniki w poradnictwie zawodowym (18 przeszkolonych osób).

Tematy pozostałych szkoleń:

- Umiejętności i techniki pracy z grupą - doskonalenie kompetencji trenerskich (8 przeszkolonych osób),
- „Rozwiązywanie problemów zawodowych - kreatywne metody i techniki” (41 przeszkolonych osób),
- Nowoczesne techniki poszukiwania pracy (16 przeszkolonych osób),
- Metody grupowego poradnictwa zawodowego (12 przeszkolonych osób),
- Rozmowa doradcza – teoria i praktyka (27 przeszkolonych osób),
- Praca w oparciu o zasoby klienta – elementy coachingu (28 przeszkolonych osób),
- Trudny klient czy trudne sytuacje – jak sobie radzić? (22 przeszkolone osoby).

W 2017 roku w związku ze zmianami w przepisach dot. zatrudnienia cudzoziemców przeprowadzono szkolenie dla kadry powiatowych urzędów pracy i WUP w Olsztynie z udziałem Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej, Warmińsko Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Państwowej Inspekcji Pracy. W szkoleniu udział wzięło 76 osób. Przeprowadzono również szkolenie dla doradców zawodowych. Uczestniczyło w nim 50 osób.

3) Prowadzenie badań, monitoringu i analiz, dotyczących efektywności podejmowanych działań, aktualnej sytuacji na rynku pracy oraz trendów rozwojowych i prognozowania zmian społeczno-gospodarczych w regionie w kontekście rynku pracy (m.in. monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych, Barometr zawodów).

Zadanie sprawnego systemu monitoringu rynku pracy w 2017 r. odbywało się głównie poprzez realizację i koordynację programu badań statystycznych w części dotyczącej obowiązków sprawozdawczych wojewódzkiego i powiatowych urzędów pracy. W ramach tego zadania opracowywane były, zbierane i kontrolowane pod względem merytorycznym i rachunkowym

obligatoryjne sprawozdania statystyczne, które następnie przekazywano do Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy. Zestawienia statystyczne dotyczyły m.in.:

- ogólnego sprawozdania MRPiPS -01 o rynku pracy;
- liczby bezrobotnych oraz poszukujących pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku oraz ich poziomu wykształcenia (w tym bezrobotnych zamieszkujących tereny wiejskie);
- liczby bezrobotnych według gmin;
- liczby bezrobotnych według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej wg PKD;
- liczby bezrobotnych oraz wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności;
- poradnictwa zawodowego, szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy, staży i przygotowania zawodowego dorosłych;
- aktywnych programów rynku pracy;
- przychodów i wydatków z Funduszu Pracy.

Na podstawie danych, wygenerowanych w obowiązującej sprawozdawczości, pozyskiwanych z GUS oraz Urzędu Statystycznego w Olsztynie, jak również w oparciu o informacje z powiatowych urzędów pracy, sporządzano prognozy i analizy rynku pracy, np. *Efektywność dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej przyznanych bezrobotnym przez powiatowe urzędy pracy w województwie warmińsko – mazurskim*, *Sytuacja osób niepełnosprawnych na warmińsko-mazurskim rynku pracy*. Były one następnie upowszechniane poprzez bezpośrednie przekazanie ich partnerom i instytucjom zewnętrznym. Materiały te zamieszczane były również na stronie internetowej WUP w Olsztynie.

Poszczególne analizy sporządza się z różną częstotliwością. Co miesiąc powstawała „*Informacja o sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim*”. Swoim zakresem obejmowała ona podstawowe dane dot. rynku pracy, w tym m.in. dotyczące przeciętnego zatrudnienia i wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, wartości produkcji sprzedanej przemysłu, liczby podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON. Materiał zawierał również informacje nt. poziomu i stopy bezrobocia; liczby oferty wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej; bilansu bezrobotnych i ich aktywizacji. Istotną część każdej analizy stanowiła struktura bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W cyklu miesięcznym sporządzany był także „*Komunikat na temat uwarunkowań społeczno-gospodarczych funkcjonowania przedsiębiorstw w kraju i województwie warmińsko – mazurskim*”. Komunikat zawierał analizę najważniejszych czynników makroekonomicznych mających wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą regionu i kraju.

Informację o sytuacji na regionalnym rynku pracy, przekazywano na bieżąco m.in.:

- ✓ członkom Zarządu Województwa;
- ✓ Wojewodzie Warmińsko-Mazurskiemu;
- ✓ przedstawicielom departamentów Urzędu Marszałkowskiego (Departament Polityki Regionalnej oraz Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej);
- ✓ Wojewódzkiemu Komendantowi Ochotniczych Hufców Pracy w Olsztynie,
- ✓ Przewodniczącemu Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy.

Ponadto dwukrotnie sporządzono szczegółową analizę sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w zakresie: rynku pracy, gospodarki i edukacji (za I półrocze oraz roczną). Materiały te były przedmiotem obrad Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego, a wcześniej Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Komisji Strategii Rozwoju.

Obok cyklicznych analiz sytuacji na regionalnym rynku pracy na potrzeby Marszałka Województwa oraz innych społecznych instytucjonalnych partnerów rynku pracy sporządzane były na bieżąco analizy tematyczne dotyczące różnych obszarów zainteresowania.

Oprócz analiz sporządzanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie monitoring lokalnych rynków pracy prowadzony jest przez poszczególne powiatowe urzędy pracy. Wszystkie informacje zebrane i opracowane przez urzędy pracy służyć mają planowaniu działań strategicznych, w tym także sporządzaniu strategii regionalnych i lokalnych. Bardzo istotne dla tego typu dokumentów są wszelkie prognozy, na przykład na temat „zawodów przyszłości”. Są one niezmiernie ważne także z punktu widzenia bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym absolwentów i uczniów ostatnich klas szkół zawodowych. Mogą być również przydatne dla instytucji edukacyjnych (w tym zwłaszcza firm szkoleniowych i szkół policealnych) do modyfikowania oferty szkoleniowej, by lepiej odpowiadała potrzebom rynku pracy.

Takim właśnie badaniem jest „Barometr zawodów”, w którym prognozuje się zapotrzebowanie na pracowników w określonych zawodach w nadchodzącym roku. Efektem końcowym badania jest lista zawodów poklasyfikowanych w trzy grupy – tych, w których wystąpi:

- niedobór pracowników,
- nadmiar pracowników,
- równowaga popytu i podaży.

Barometr jest efektem prac paneli ekspertów. Są to w szczególności osoby mające bezpośredni kontakt z klientem (doradcy klienta indywidualnego i instytucjonalnego), ale również przedstawiciele agencji zatrudnienia. Uczestnicy badania wykorzystują swoją wiedzę i doświadczenie nabyte w toku pracy, a także dane pochodzące ze sprawozdawczości. Na tej podstawie powstaje mapa zawodów określająca relację między popytem a podażą dostępnej siły roboczej.

Wyniki badania zostały udostępnione w ogólnopolskich, wojewódzkich i powiatowych publikacjach (w raportach i na plakatach) oraz w serwisie internetowym pod adresem: ww.barometrzwodow.pl. Informacje dotyczące badania można również odnaleźć na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie.

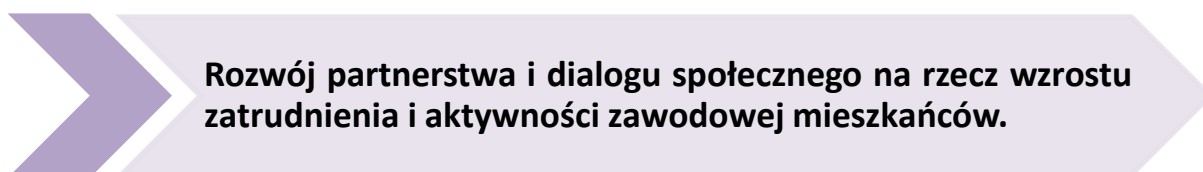
Ponadto Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie wraz z powiatowymi urzędami pracy trzy razy do roku przygotowują ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o założenia metodologiczne opracowane przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej. Monitoring w głównej mierze, bazuje na danych gromadzonych w systemie Syriusz - liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, zgłoszonych wolnych miejscach aktywizacji zawodowej oraz danych odnośnie ofert pracy podmiotów publicznych oraz tych publikowanych w Internecie. Analiza wzbogacona jest poprzez wykorzystanie danych Systemu Informacji Oświatowej MEN, badań Głównego Urzędu Statystycznego (BAEL, badanie popytu na pracę). Oprócz informacji sygnałnych (za każde półrocze) opracowywana jest informacja roczna. Wszystkie informacje zamieszczane są na stronach internetowych urzędów.

4) Upowszechnianie programów i projektów rynku pracy jako dobrych praktyk, ze względu na ich innowacyjny charakter oraz dużą skuteczność.

Przykładem dobrej praktyki, upowszechnianej podczas spotkania sieci Warmińsko-Mazurskiego Paktu na Rzecz Rozwoju Poradnictwa Zawodowego, jest wypracowany przez urząd pracy w Piszcu model skutecznej edukacji na rzecz lokalnego rynku pracy, tzw. „*Piski model edukacji*”. Obejmuje on współpracę urzędu pracy z lokalnymi przedsiębiorcami, szkołami gimnazjalnymi i ponadgimnazjalnymi w celu dostosowania szkół do wymagań pracodawców, stworzenie wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, dzięki któremu uczeń i rodzic nie będą osamotnieni w rozwiązywaniu problemów edukacyjno-zawodowych. Rozwiązania przyjęte w modelu zakładają, iż dzięki wsparciu doradców z urzędu pracy poradnictwo dla uczniów powinno stać się ogólnie stosowane. Kolejnym etapem modelu było stworzenia wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, w ramach którego doradca zawodowy pomagałby uczniom w samopoznaniu własnych predyspozycji zawodowych oraz przygotował do rynku pracy. Zaprezentowane rozwiązania mają prowadzić do tego aby młody człowiek był świadomy własnego potencjału i dzięki odpowiednim kwalifikacjom i umiejętnościom, „płynnie przeszedł” na rynek pracy. Podczas prezentacji Modelu edukacji wskazywano na jego innowacyjny charakter oraz na konkretny efekt jego wdrożenia, tj. rozszerzenie programu nauczania w zawodzie operator maszyn do obróbki drewna o CNC (komputerowe sterowanie).

Realizatorem 45 programów autorskich skierowanych do 2 023 młodych osób z terenu województwa warmińsko-mazurskiego były w 2017 roku jednostki rynku pracy WM WK OHP. Programy autorskie były ukierunkowane m.in. na realizację takich celów jak: aktywizacja społeczna i zawodowa, w szczególności rozwój kompetencji społecznych, rozwój pasji i zainteresowań przekładających się również na rozwój zawodowy, wzmocnienie własnej wartości.

OHP realizował również program *Wolontariat w OHP* mający na celu aktywizację młodych ludzi pomoc w zdobywaniu doświadczenia zawodowego oraz *Program popularyzacji przedsiębiorczości i kształcenia zawodowego*.

1) Integracja polityki zatrudnieniowej i polityki społecznej w obszarze bezrobocia, między innymi poprzez ścisłą współpracę służb zatrudnienia z ośrodkami pomocy społecznej, w tym w zakresie Programu Aktywizacji i Integracji, skierowanego do osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, dla których został ustalony III profil pomocy.

Powiatowe urzędy pracy regularnie współpracują z ośrodkami pomocy społecznej, m.in. w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych, aktywizacji zawodowej osób będących dłużnikami alimentacyjnymi, wspólnej realizacji projektów aktywizujących zawodowo. Współpraca dotyczy

również dwukierunkowej wymiany informacji o osobach bezrobotnych i beneficjentach pomocy społecznej za pośrednictwem „Samorządowej Platformy Komunikacyjnej – SEPI”. Umożliwia ona:

- ✓ udostępnianie wzajemne zaświadczeń dot. wspólnych beneficjentów pomocy społecznej i urzędu pracy w postaci elektronicznej,
- ✓ wymianę danych pomiędzy urzędem pracy w systemie SYRIUSZ i ośrodkami pomocy społecznej działającymi z wykorzystaniem systemu POMOST i Referatem świadczeń Rodzinnych Pracujących w SR.

Przykładami wspólnych działań jest m.in. realizacja Programów Aktywizacji i Integracji. Programy te łączą elementy aktywizacji zawodowej i integracji społecznej, a ich celem jest rozwinięcie u uczestników umiejętności psychospołecznych, nauka budowania prawidłowych interakcji z otoczeniem, powrót do aktywności społecznej i zawodowej.

W 2017 roku PAI realizowany był m.in. w **powiecie węgorzewskim**, na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy PUP w Węgorzewie wraz z Gminą Węgorzewo i Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Węgorzewie. W Programie uczestniczyło 10 bezrobotnych. Zajęcia w ramach PAI zorganizowano również **na terenie powiatu nidzickiego**. Uczestniczyło w nich dla 10 bezrobotnych objętych III profilem pomocy i korzystających z opieki społecznej z terytorium gminy Nidzica. Zajęcia prowadzone były przez trenerów z Warmińsko-Mazurskiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie (Centrum Edukacji w Nidzicy). Zajęcia aktywizacyjne przeprowadzono w ramach prac społecznie użytecznych przy współpracy z MOPS w Nidzicy. W ramach PAI realizowanego na terenie **powiatu oleckiego** uczestniczyły w sumie 42 osoby. Realizatorem działań na podstawie umowy zawartej z urzędem pracy w zakresie integracji społecznej bezrobotnych była Fundacja Rozwoju Ziemi Oleckiej, natomiast realizatorem działań w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych (w ramach prac społecznie użytecznych) były gminy: Olecko, Świątajno, Kowale Oleckie, Wieliczki. **PUP w Lidzbarku Warmińskim** realizował PAI w porozumieniu z dwiema gminami – Gminą Wiejską Lidzbark Warmiński (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej W Lidzbarku Warmińskim oraz Gminą Miejską - Wiejską w Ornecie (Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornecie). W programie uczestniczyło 20 osób bezrobotnych. **W powiecie działdowskim** PAI realizowany był w ramach współpracy służb zatrudnienia i ośrodków pomocy społecznej. Skierowany był do 27 osób.

W ramach integracji polityki zatrudnieniowej i polityki społecznej w obszarze bezrobocia w 2017 roku Powiatowy Urząd Pracy w Nidzicy podpisał z Ośrodkami Pomocy Społecznej działającymi na terenie powiatu nidzickiego *Porozumienia w sprawie zawiazania współpracy na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w PUP w Nidzicy oraz świadczeniobiorców Ośrodków Pomocy Społecznej*. W ramach zawartych porozumień określono zasady współpracy w zakresie procedur postępowania z beneficjentami obu urzędów, wzajemnej wymiany informacji o planowanych działaniach, upowszechnianiu ofert pracy, informacji o usługach tworzenia i prowadzenia w siedzibach OPS lokalnych punktów informacyjno-konsultacyjnych, wdrożenia i Samorządowej Platformy Informacyjnej.

Powiatowy Urząd Pracy w Szczytnie zawarł dwie umowy partnerskie ze Stowarzyszeniem Klubem Pro Publico Bono w Szczytnie. Docelowo w projektach ma uczestniczyć 120 osób. Grupa beneficjentów to osoby bezrobotne o niskich umiejętnościach i kompetencjach społecznych oraz zawodowych, a także osoby bezrobotne i bierne zawodowo, zagrożone ryzykiem ubóstwa i/lub wykluczenia społecznego,

w tym zakwalifikowane do III profilu pomocy. Zadaniem urzędu było inicjowanie i organizowanie spotkań uczestników projektu z pracodawcami, informowanie o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na lokalnym rynku pracy, informowanie o prawach i obowiązkach w zakresie prawa pracy, pozyskiwanie ofert pracy oraz zapewnienie zatrudnienia określonej w umowie liczbie uczestników projektu.

2) Budowanie współpracy międzysektorowej w szczególności pomiędzy partnerami społecznymi, gospodarczymi, instytucjami rynku pracy, organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami funkcjonującymi w systemie edukacji w zakresie aktywizacji osób młodych oraz harmonizacji kierunków kształcenia z potrzebami rynku pracy.

Partnerska współpraca, łącząca kompetencje oraz zadania wielu instytucji i podmiotów działających w obszarze rynku pracy, pomocy społecznej, aktywności społecznej i edukacji sprzyja efektywności działań i kreowaniu warunków sprzyjających aktywizacji osób młodych. W 2017 roku istnieje wiele przykładów budowania takiej współpracy.

Efektem współpracy publicznych służb zatrudnienia i Kuratorium Oświaty w ramach pilotażowego Programu Wspomagania Uczniów w Wyborze Zawodu „Laboratorium” były warsztaty szkoleniowe dla nauczycieli szkół gimnazjalnych z powiatu olsztyńskiego „*Jak zaplanować karierę zawodową*” realizowane przez CliPKZ w Olsztynie. W warsztatach tych uczestniczyło 10 osób.

Doskonałą okazją do podjęcia dyskusji, wymiany informacji, doświadczeń oraz poglądów pomiędzy wieloma partnerami rynku pracy okazały się Europejskie Dni Pracodawcy. Jednym z obszarów, w jakich toczyła się dyskusja, była rola jaką odgrywa kształcenie zawodowe na rynku pracy oraz harmonizacja kierunków kształcenia z potrzebami pracodawców. Od 1 września 2012 roku dyrektor szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe ustala, w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę, zawody w których kształci szkoła. Musi przy tym zasięgnąć opinii powiatowej i wojewódzkiej rady rynku pracy, co do zgodności z potrzebami rynku pracy. Opinie na temat wnioskowanego kierunku kształcenia Wojewódzka Rada Rynku Pracy wydaje na podstawie informacji zawartych we wniosku oraz analizy przedstawionej przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie uwzględniającej m.in. liczbę osób bezrobotnych we wnioskowanych zawodach, płynność rynku pracy w tych zawodach, liczbę absolwentów, liczbę wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej oraz wyniki badania Barometr zawodów, określających zapotrzebowanie na poszczególne zawody. Analizowana jest również liczba placówek oświatowych kształcących już we wnioskowanym zawodzie, w układzie województwa i poszczególnych powiatów. W roku 2017 członkowie WRRP podjęli łącznie 37 uchwał w sprawie otwarcia nowych kierunków kształcenia w województwie warmińsko – mazurskim, dotyczących m.in. takich zawodów jak: blacharz samochodowy, monter sieci i instalacji sanitarnych, elektronik, elektryk lakiernik, monter konstrukcji budowlanych, stolarz, technik budowy dróg, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki, technik farmaceutyczny, technik obsługi turystycznej, technik geodeta, technik spedytor, technik urządzeń sanitarnych, technik fotografii i multimediiów oraz terapeuta zajęciowy.

Współpraca międzysektorowa pomiędzy partnerami społecznymi, gospodarczymi, instytucjami rynku pracy, organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami funkcjonującymi w systemie edukacji została

pogłębiona poprzez wspólną organizację **Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery na Warmii i Mazurach**, które w 2017 roku odbywało się pod hasłem: „*Ja na rynku pracy: moje kompetencje i moje talenty!*”. W inicjatywę, oprócz WUP w Olsztynie który był inicjatorem wydarzeń, zaangażowane były powiatowe urzędy pracy; poradnie psychologiczno-pedagogiczne; Warmińsko-Mazurska Wojewódzka Komenda OHP; Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli; Kuratorium Oświaty; Wojskowy Ośrodek Aktywizacji Zawodowej; Areszt Śledczy w Olsztynie; szkoły i uczelnie wyższe; stowarzyszenia i agencje zatrudnienia – w sumie ponad 80 instytucji z regionu Warmii i Mazur. Tydzień zaangażowała konferencja pt. „*Kompetencje i talenty młodych na rynku pracy*” zorganizowana przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Elblągu, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Elblągu oraz Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Elblągu.

Współpraca międzysektorowa w zakresie aktywizacji osób młodych rozwijana jest także na poziomie powiatów. Przykładem jest m.in. zapraszanie przedstawicieli PUP w Braniewie na organizowaną co roku przez Wydział Promocji Starostwa Powiatowego Giełdę Szkół Ponadgimnazjalnych. Odbiorcami tego wydarzenia są uczniowie i nauczyciele szkół powiatu braniewskiego, a jego celem jest zapoznanie uczestników z rynkiem pracy, kierunkami kształcenia i zawodami.

Na terenie powiatu braniewskiego w 2017 roku odbyło się również spotkanie sieci szkolnych koordynatorów doradztwa zawodowego i przedstawicieli instytucji świadczących usługi poradnictwa zawodowego tego powiatu (łącznie 19 instytucji) nt. „*Nowe wyzwania szkolnego doradztwa zawodowego*”. Celem spotkania było omówienie obecnie obowiązujących przepisów prawa oświatowego w zakresie organizacji doradztwa zawodowego w szkołach oraz przedstawienie zamierzeń MEN w zakresie tworzenia ram efektywnego funkcjonowania doradztwa edukacyjno – zawodowego w systemie oświaty.

Integracja kształcenia zawodowego z rynkiem pracy była tematem Wojewódzkiej Rady programowej OHP. Szczególnie zaakcentowano przemiany dokonujące się na rynku pracy, które stawiają przed instytucjami zarządzającymi usługami rynku pracy w tym OHP nowe wyzwania, przesuając akcenty w przygotowaniu doradców zawodowych oraz organizacji lub systemów usług na kompetencje związane z budowaniem relacji społecznych i współpracę lokalną.

3) Współpraca na rzecz rozwoju ekonomii społecznej poprzez aktywny udział przedstawicieli publicznych służ zatrudnienia w tworzeniu i rozwoju powiatowych zespołów ds. ekonomii społecznej.

Ideą działania Zespołów ds. Ekonomii Społecznej na terenie województwa warmińsko-mazurskiego jest m.in. chęć stworzenia międzysektorowego systemu wsparcia osób defaworyzowanych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, współpraca dla dobra i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej oraz tworzenie sprzyjających warunków dla inicjatyw związanych z ekonomizacją trzeciego sektora. W skład zespołów wchodzi przedstawiciele: jednostek samorządu terytorialnego, instytucji pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej (m.in. spółdzielni socjalnych), lokalnych przedsiębiorców. Członkami Zespołów są również

przedstawiciele powiatowych urzędów pracy (m.in. PUP w Braniewie, Iławie, Węgorzewie, UPPO oraz MUP w Olsztynie, PUP w Lidzbarku Warmińskim, Działdowie, Ostródzie, Gołdapi, Bartoszycach).

W tworzenie Powiatowego Zespołu ds. Ekonomii Społecznej aktywnie zaangażowani byli przedstawiciele PUP w Olecku. Jego celem jest m.in. wzmocnienie obszaru integracji społecznej poprzez działania na rzecz tworzenia i funkcjonowania Klubów i Centrów Integracji Społecznej, spółdzielni socjalnych. Istotnym obszarem zainteresowania Zespołu jest zapobieganie o wprowadzenie zmian prawnych wspomagających zlecenie usług społecznych i zamówień publicznych zgodnych z zasadami społecznej odpowiedzialności.

Również na terenie powiatu giżyckiego przedstawiciele urzędu pracy ściśle współpracowali na rzecz utworzenia w Powiatowego Zespołu ds. Ekonomii Społecznej. Zespół taki powołany został w 2017 roku w wyniku współpracy różnych instytucji, w tym Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej w Giżycku, zainteresowanych ekonomią społeczną. Członkami Zespołu są przedstawiciele tamtejszego urzędu pracy.

Przedstawiciel PUP w Ełku od roku 2015 uczestniczy w spotkaniach nieformalnego zespołu ds. ekonomii społecznej. Na spotkaniu poruszane są tematy dotyczące osób bezrobotnych, bezdomnych oraz możliwości niesienia im pomocy. Rozpowszechniane są informacje o nowopowstałych podmiotach ekonomii społecznej. Zapraszani są przedstawiciele tych podmiotów. Przedstawiane są ciekawe inicjatywy funkcjonujące w innych powiatach. W roku 2017 Urząd uczestniczył w pięciu spotkaniach zorganizowanych przez Stowarzyszenie Adelfii w ramach nieformalnego zespołu ds. ekonomii społecznej. Ponadto w miesiącu październiku Urząd uczestniczył w spotkaniu sieciującym organizacji zajmujących się ekonomią społeczną zorganizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Olsztynie.

Przedstawiciele publicznych służb zatrudnienia są ponadto członkami Zespołu do spraw opracowania „*Wojewódzkiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej Warmia i Mazury 2015 – 2020*”. Uczestniczą również w Spotkaniach Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej.

4) Nawiązywanie i rozwój współpracy z pracodawcami poprzez m.in. organizację seminariów, konferencji i targów, włączanie pracodawców w tworzenie programów szkoleniowych, wizyty studyjne osób bezrobotnych w zakładach pracy.

Współpraca z pracodawcami odbywa się na różnych płaszczyznach, m.in. poprzez:

- ⇒ współtworzenie założeń polityki rynku pracy (opracowanie i konsultacje dokumentów);
- ⇒ realizację programów, usług, instrumentów i aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, stymulujących rozwój zatrudnienia,
- ⇒ wspólne konferencje, narady, szkolenia.

Przedstawiciele pracodawców, wchodzący w skład Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy opiniują wszystkie najważniejsze dokumenty dot. regionalnego rynku pracy, w tym m.in. „*Wykaz zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę może być dokonywana refundacja kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne poniesionych przez pracodawcę*”. W obowiązującej kadencji członkami Wojewódzkiej Rady

Rynku Pracy są przedstawiciele Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Związku Rzemiosła Polskiego oraz Business Centre Club. Reprezentanci tego środowiska co roku są zapraszani do prac nad Regionalnym Planem na Rzecz Zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim, który określa kierunki działań na regionalnym rynku pracy.

Współpraca z pracodawcami to przede wszystkim realizacja wspólnych działań na rzecz przywrócenia osób bezrobotnych na rynek pracy. Pracodawca, który zamierza zatrudnić osobę bezrobotną, może ubiegać się o wsparcie finansowe, związane z zatrudnieniem skierowanej osoby bezrobotnej, co umożliwia zmniejszenie kosztów związanych z zatrudnieniem nowego pracownika. Rodzaje form wsparcia: prace interwencyjne, roboty publiczne, staże, przygotowanie zawodowe dorosłych, prace społecznie użyteczne, bon – szkoleniowy, stażowy, zatrudnieniowy, zasiedleniowy, dodatkowe instrumenty rynku pracy skierowane do osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia oraz osób powyżej 50 roku życia to min.: możliwość refundacji składki na ubezpieczenie społeczne oraz dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego, zwolnienie pracodawcy z obowiązku opłacania składek na FP oraz FGŚP, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, świadczenie aktywizacyjne.

Współpraca z pracodawcami w urzędach pracy realizowana jest również m.in. poprzez poradnictwo dla pracodawców. Pomoc ta może dotyczyć:

- ⇒ wspierania rozwoju zawodowego pracodawcy i jego pracowników poprzez indywidualne porady zawodowe udzielane pracodawcy lub jego pracownikom,
- ⇒ wsparcia w doborze kandydatów do pracy spośród osób bezrobotnych i poszukujących pracy, którego udzielają doradcy zawodowi w zakresie:
 - określenia wymagań niezbędnych i pożądanых dla pracownika na danym stanowisku pracy (kwalifikacji, umiejętności, predyspozycji psychofizycznych),
 - doboru kandydatów na zgłoszone stanowisko pracy spośród osób bezrobotnych i poszukujących pracy,
 - określenia predyspozycji zawodowych kandydatów do pracy,
 - przygotowania opinii o przydatności zawodowej do pracy i zawodu wskazanych przez pracodawcę bezrobotnych.

Publiczne służby Zatrudnienia współpracę z pracodawcami realizują również poprzez organizację seminariów, konferencji czy targów pracy. Podczas tych ostatnich pracodawcy mają okazję do zaprezentowania się i przedstawienia ofert pracy. W 2017 roku w województwie warmińsko-mazurskim zorganizowano drugą edycję Europejskich Dni Pracodawców. Wydarzenie, które zostało objęte patronatem honorowym przez Wicemarszałka Województwa Warmińsko – Mazurskiego Pana Mirona Sycza, zainaugurowała konferencja pn. *„Porozmawiajmy o przyszłości – pracodawca wobec nowych wyzwań”*. Podczas konferencji zapoczątkowano dyskusję na wiele ważnych tematów m.in. o roli edukacji w kształtowaniu postaw przedsiębiorczych, możliwościach i źródłach oferowanego wsparcia dla biznesu i innowacji, umiędzynarodawianiu przedsiębiorstw, szansach i zagrożeniach związanych z działalnością przedsiębiorstw w kontekście ograniczonej podaży siły roboczej. Konferencja otworzyła ponad 160 wydarzeń, które odbywały się na terenie całego województwa.

Wśród wydarzeń tych wymienić można m.in.:

- indywidualne konsultacje pracodawców zainteresowanych formami wsparcia z urzędu pracy z doradcami klienta (specjalistami ds. programów i rozwoju zawodowego, pośrednikami pracy i doradcami zawodowymi) – we wszystkich powiatach;
- seminaria i konferencje – przykładem takiej inicjatywy jest zorganizowane przez PUP w Działdowo seminarium nt. *„Sytuacja na lokalnym rynku pracy, promowanie form wsparcia dla pracodawców oraz poznanie planów dotyczących rozwoju firm i planowanego zapotrzebowania kadrowego. Zatrudnianie cudzoziemców”*.
- spotkania informacyjne dla pracodawców dot. problematyki zatrudniania cudzoziemców. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele Straży Granicznej, Urzędu Skarbowego, Okręgowego Inspektoratu Pracy. Spotkania takie zorganizowane zostały prawie we wszystkich powiatach.

5) Wdrażanie partycypacyjnych metod programowania polityki rynku pracy, poprzez m.in. aktywne włączanie partnerów w proces opracowywania regionalnego planu działań i innych dokumentów strategicznych i programowych oraz udział przedstawicieli publicznych służb zatrudnienia w zespołach/grupach roboczych tworzonych przez partnerów rynku pracy.

Określenie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich należy do zadań samorządu województwa, określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zadanie to wypełniane jest przede wszystkim poprzez przygotowanie a następnie realizację Regionalnego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia (RPDZ).

Uchwałą nr 55/857/17/V z dnia 18 września 2017 roku, Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego powołał Zespół ds. opracowania Regionalnego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2018 roku, jednocześnie powierzając Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Olsztynie koordynację działań związanych z tym zadaniem. Aby zapewnić kompleksowe spojrzenie na różne aspekty rynku pracy, zespół ekspertów składał się z przedstawicieli samorządu województwa oraz wojewody, reprezentantów samorządowych jednostek wojewódzkich i powiatowych, regionalnych struktur organizacji związkowych i organizacji pracodawców, a także przedstawicieli nauki i szkolnictwa oraz reprezentantów organizacji pozarządowych. W oparciu o założenia opracowane w dokumencie, w którym wskazano priorytety oraz podstawowe typy działań jak również grupy osób, wymagające szczególnego wsparcia ze strony urzędów pracy, realizowana będzie polityka rynku pracy w 2018 roku.

Od 2014 roku znowelizowane zapisy ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, wprowadziły obowiązek opiniowania regionalnych planów działań na rzecz zatrudnienia przez członków Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego. Zgodnie z tym wymogiem, sformułowany w ramach prac Zespołu projekt „Regionalnego Planu Działania na Rzecz Zatrudnienia na 2018 rok w województwie warmińsko-mazurskim” (RPDnZ), po wyrażeniu pozytywnej opinii powiatów wchodzących w skład województwa trafił pod obrady Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego. Dnia 11 grudnia 2017 r. strona rządowa, samorządowa oraz pracodawców przyjęła wspólne stanowisko w sprawie pozytywnego zaopiniowania tego dokumentu (Uchwała nr 6/2017). RPDnZ prezentowany był również członkom Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Dokumenty dotyczące polityki rynku pracy, w myśl ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która stanowi że polityka ta realizowana przez władze publiczne, opiera się na dialogu i współpracy z partnerami społecznymi, były przede wszystkim przedmiotem obrad Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy. Członkowie Rady, która jest organem opiniodawczo – doradczym Marszałka Województwa w zakresie polityki rynku pracy, obok wymienianego już dokumentu jakim jest *„Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2018 roku”* wyrazili swoją opinię w sprawie *„Propozycji podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa warmińsko – mazurskiego na finansowanie programów dotyczących promocji zatrudnienia i finansowanie innych fakultatywnych zadań na rok 2017”*. Środki te przeznaczone są na finansowanie programów dotyczących promocji zatrudnienia i finansowanie innych fakultatywnych zadań. Pozytywną opinię Rady uzyskało również *„Wydatkowanie środków Funduszu Pracy przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie w roku 2016”*. Przedmiotem obrad członków Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy były także prace nad *„Propozycją podziału środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego na finansowanie zadań przez samorządy powiatowe w 2017 roku”*. Ponadto, członkowie Rady jednomyślnie zaakceptowali *„Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie za rok 2016”* oraz pozytywnie zaopiniowali *„Plan Działania WUP w Olsztynie na rok 2017”*.

Przedmiotem obrad członków Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy w 2017 roku były również prace nad *„Wykazem zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę może być dokonywana refundacja kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne poniesionych przez pracodawcę.”*

W 2017 roku Członkowie Rady podjęli także stanowisko w sprawie finansowania wkładu własnego przez organizacje pozarządowe realizujące projekty na rzecz aktywizacji społeczno – zawodowej osób z niepełnosprawnościami w ramach regionalnych programów operacyjnych 2014 – 2020.

Przedstawiciele publicznych służb zatrudnienia byli również członkami zespołów i grup roboczych tworzonych przez partnerów rynku pracy, m.in. zespołów ds. monitorowania programów: *„Polityka senioralna województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2014-2020”*; *„Wojewódzkiego Programu polityki Prorodzinnej na lata 2017-2021”*; grupy roboczej ds. opracowania *„Programu Współpracy Samorządu Województwa Warmińsko- Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2018 rok”*.

6) Koordynacja działań w ramach Warmińsko-Mazurskiego Paktu na Rzecz Rozwoju Poradnictwa Zawodowego, służących m.in. integracji partnerów oraz ułatwieniu dostępu do usług doradczych.

Warmińsko-Mazurski Pakt Na Rzecz Rozwoju Poradnictwa Zawodowego powołany został do życia w 2007 roku. Porozumienie w sprawie zawiązania Paktu podpisało 57 instytucji i organizacji. Znalazły się wśród nich instytucje rynku pracy, placówki oświatowe, ośrodki związane z rekonwersją kadr oraz stowarzyszenia i organizacje z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, zajmujące się problematyką poradnictwa zawodowego.

Głównym celem partnerstwa było zintegrowanie środowisk zaangażowanych w rozwiązywanie problemów związanych z doradztwem zawodowym w województwie, poprzez współpracę instytucji rynku pracy i edukacji służącą podniesieniu jakości i efektywności poradnictwa zawodowego na Warmii i Mazurach. W ramach Paktu funkcjonują 4 zespoły zadaniowe - ds. koordynacji i promocji; szkoleń i rozwoju zawodowego; informacji zawodowej oraz zespół diagnostyczny. Funkcję inicjatora i koordynatora działań pełni Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie.

W 2017 roku zadanie to realizowano organizując i uczestnicząc w spotkaniach, służących wymianie doświadczeń i mających charakter szkoleniowy, organizując i angażując członków Paktu w wydarzenia w ramach IX Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery na Warmii i Mazurach oraz przygotowując konferencję jubileuszową na 10-lecie. Wymiernym efektem tych działań było zorganizowanie spotkania sieci oraz 6 spotkań roboczych zespołów zadaniowych, 3 szkoleń dla partnerów Paktu pod nazwą: *„Zmiany w szkolnictwie zawodowym. Doradztwo edukacyjno-zadaniowe w szkole”*, 2 konferencji. W ramach obchodu 10-lecia Paktu przygotowano również specjalne wydanie Biuletynu Informacyjnego WUP w Olsztynie w całości poświęconemu tej inicjatywie.

Załącznik nr 1. Wskaźniki monitoringu RPDZ na 2017 rok

Wyszczególnienie	2017	2016
1. Stopa bezrobocia rejestrowanego	11,7%	14,2%
2. Stopa bezrobocia wg BAEL	7,0%	8,2%
3. Współczynnik aktywności zawodowej	53,8%	53,6%
4. Wskaźnik zatrudnienia	49,9%	49,2%
5. Liczba bezrobotnych	60 003	73 079
6. Napływ do bezrobocia	101 991	114 584
7. Odpływ z bezrobocia	115 067	125 015
8. Wskaźnik płynności rynku pracy	56,1%	56,4%
9. Liczba ofert pracy	64 057	60 245
10. Wskaźnik udziału niesubsydiowanych ofert pracy w ogólnej liczbie ofert	61,5%	61,4%
11. Liczba osób bezrobotnych, które podjęły pracę	57 180	64 637
12. Liczba osób bezrobotnych, które odbyły staże zawodowe	7 821	7 209
13. Liczba osób bezrobotnych, podejmujących działalność gospodarczą przy wsparciu Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego	1 686	1 424
14. Liczba miejsc pracy, wspieranych Funduszem Pracy powstałych u regionalnych pracodawców	1 998	1 890
15. Liczba osób, które odbyły przygotowanie zawodowe dorosłych	5	37
16. Pracujący	b.d.	443 287
17. Udział wybranych grup bezrobotnych w strukturze regionalnego bezrobocia:		
– bezrobotni do 30 roku życia	26,2%	27,1%
– bezrobotni powyżej 50 roku życia	28,5%	28,8%
– długotrwale bezrobotni	56,1%	56,7%
– bezrobotni niepełnosprawni	6,9%	6,5%
– bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	33,3%	32,7%
– bezrobotni zamieszkali na wsi	51,3%	51,1%
– kobiety	56,4%	54,2%
18. Wydatki z Funduszu Pracy na promocję zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia i aktywizację bezrobotnych	237 807,5 tys. zł	205 868,2 tys. zł
19. Wydatki z Europejskiego Funduszu Społecznego	88 708,6 tys. zł	78 034,3 tys. zł